

Tillæg nr. 1

til miljøgodkendelse af 27. november 2012 for husdyrbruget

Resenborgvej 20, 7400 Herning

- efter § 11, stk. 3 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*

Godkendelsesdato: 29. august 2016

**Svend Bodholt
Resenborgvej 20
7400 Herning**

Afgørelse af ansøgning om tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 27. november 2012 for husdyrbruget, Resenborgvej 20, 7400 Herning

Ansøgning

Ikast-Brande Kommune har den 27. april 2016 modtaget en ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse af 27. november 2012 for husdyrbruget på Resenborgvej 20, 7400 Herning, matrikel nr. 5a m.fl. Ll. Nørlund, Ikast omhandlende følgende:

- Ændring i anlæg:

etablering af:

- tre to rækker haller på ca. 37,5 x 4,2 meter
- en to- rækket hal på 99x4,2 meter
- en to – rækket hal på 143x23 meter
- overdækning af gyllebeholder

- Udvidelse af dyrehold fra 119,2 til 142 DE¹ i mink og kvæg, svarende til en ændring **fra** en årlig produktion på:

- 1.400 minktæver (årsdyr²)
- 200 tyrekalve (70-220 kg) (producerede)
- 200 ungtyre (220-440 kg) (producerede)

Til en årlig produktion på:

- 2.240 minktæver (årsdyr)
- 180 tyrekalve (70-220 kg) (producerede)
- 180 tyrekalve (220-440 kg) (producerede)

Miljøgodkendelsen af 27. november 2012 omfatter ejendommen på Resenborgvej 20, 7400 Herning, hvor alle dyrene er opstaldet.

¹ DE = dyreenhed. 1 DE svarer ca. til 100 kg kvælstof fra gødningsopbevaringslager.

² Årsdyr = et begreb, som anvendes i forbindelse med beregningen af bidraget af kvælstof fra visse kategorier af husdyr. Bidraget fra et årsdyr beregnes ud fra 365 såkaldte foderdage.

Nærværende tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 27. november 2012 for husdyrbruget, Resenborgvej 20, 7400 Herning³, **ændrer ikke i miljøvurderingen og de stillede vilkår i miljøgodkendelse af 27. november 2012 for husdyrbruget**, Resenborgvej 20, 7400 Herning⁴, **som fortsat er gyldig**, dog på nær:

- **Vilkår 2.2.** om daglig tømning af render, erstattes af vilkår C2
- **Vilkår 5.2** om mængden af kvælstof og fosfor der må udbringes, erstattes af vilkår A2
- **Vilkår 6.1** om antallet af efterafgrøder, erstattes af vilkår B1
- **Vilkår 6.2** om sædskifte, fjernes helt.
- **Vilkår 7.1** om fosfor fra handelsgødning, fjernes helt.

Ikast-Brande Kommune har kontrolleret, at der er overensstemmelse mellem ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse, og kommunens registreringer – se efterfølgende *Baggrund for afgørelsen om tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 27. november 2012 for husdyrbruget, Resenborgvej 20, 7400 Herning*.

Afgørelse om tillæg til miljøgodkendelse

Ikast-Brande Kommune godkender hermed udbringning af husdyrgødning i den mængde, med den sammensætning og på de udbringningsarealer, som er angivet i ansøgningen, ovenfor og i bilagene og den ansøgte ændring og udvidelse af dyreholdet som beskrevet ovenfor. Ikast-brande Kommune godkender ligeledes etableringen og/eller ændringen af de ansøgte anlæg.

Afgørelsen om tillæg til miljøgodkendelse er truffet på grundlag af ansøgningen – herunder af de beregningsmodeller, der indgår i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk. Modellernes beregningsgrundlag og normtal er dem, som lå til grund for ansøgningssystemet den 24. august 2016 - datoen for den sidste version af ansøgningen i IT-ansøgningssystemet. Derudover er afgørelsen truffet på baggrund af kommunens registreringer og vurderinger. Se i den forbindelse *Baggrund for afgørelsen om tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 27. november 2012 for husdyrbruget, Resenborgvej 20, 7400 Herning*, med tilhørende bilag.

Tillægget til miljøgodkendelsen meddeles i henhold til efter § 11, stk. 3 i *Husdyrgodkendelsesloven*⁵ – samt reglerne i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*.

De Vandområde- og Natura 2000-planer, der er vedtaget på baggrund af *Miljømålsloven*⁶ for planperioden frem til 2021, giver ikke anledning til ændringer i administrationsgrundlaget for afgørelser efter husdyrlovgivningen. Det aktuelle projekt er således som udgangspunkt vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*.

Der gøres opmærksom på, at etablering af de nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Ikast-Brande Kommune. I øvrigt gøres opmærksom på, at tillægget ikke fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser.

³ Benævnes herefter også som tillæg/tillægget/tillæg til miljøgodkendelse.

⁴ Benævnes herefter også som miljøgodkendelse/miljøgodkendelsen/miljøgodkendelse af 27. november 2012.

⁵ *Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*. (med senere ændringer).

⁶ *Lovbekendtgørelse nr. 1531 af 8. december 2015 af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder*.

Vilkår

Tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 27. november 2012 meddeles på nedennævnte vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som generelt er gældende for husdyrbrug, er ikke nævnt i dette tillæg til miljøgodkendelse. **De stillede vilkår i miljøgodkendelse af 27. november 2012 er fortsat gældende**, med undtagelse af vilkårene 2.2, 5.2, 6.1, 6.2 og 7.1.

Følgende **supplerende vilkår** stilles til det nye projekt via dette tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 27. november 2012:

A. Vilkår med hensyn til husdyrgødning og udbringningsarealer:

- A.1. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de udbringningsarealer, som fremgår af kortbilag B (omdøbes marker vil eventuelle vilkår tilknyttet driften af arealerne stadig være knyttet til netop disse arealer, uanset marknummer).
- A.2. Udbringningsarealerne må maksimalt tilføres husdyrgødning eller anden organisk gødning i en mængde svarende til et gennemsnitligt kvælstofindhold på maksimalt 161 kg N pr. ha, hvilket på ansøgningstidspunktet svarede til 1,35 DE/ha.

B. Vilkår med hensyn til kvælstofudvaskning:

- B.1. Der skal årligt etableres efterafgrøder i 26 % af efterafgrødegrundarealet⁷ ud over de til enhver tid gældende generelle regler med krav om lovpligtige efterafgrøder. (stillet af Herning og Ikast-Brande Kommune)
- B.2. Bedriftens samlede kvælstofnorm skal være nedsat med 3 % i forhold til den norm, der udregnes for planperioden efter de til enhver tid gældende generelle regler om gødskning og udarbejdelse af gødningsregnskab.

C. Vilkår med hensyn til anlæg:

- C.1. Gødningsrenderne i de nye haller skal være minimum 36 cm brede.
- C.2. Gødningsrenderne i alle hallerne skal tømmes 2 gange ugentligt og der må højst forløbe fire døgn mellem tømningerne.
- C.3. Der skal tilføres halm ad libitum i de nye haller.
- C.4. Proteinindholdet i fodret skal holdes på maks. 31 % OE i gennemsnit i ugerne 30-47.

Egenkontrol m.v.

Anvendelsen af egenkontrol er beskrevet i miljøgodkendelse af 27. november 2012. Der er ikke forhold i dette tillæg, der ændrer på kommunens vurdering i miljøgodkendelsen.

⁷ Efterafgrødegrundarealet: Opgøres efter den til enhver tid gældende vejledning om gødsknings- og harmoniregler fra NaturErhvervstyrelsen.

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT⁸

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødning er i stadig udvikling.

Anvendelsen af BAT er beskrevet i miljøgodkendelse af 27. november 2012.

Husdyrbruget lever op til BAT, da det overholder de krav Natur og Miljøklagenævnet har fastsat.

I forhold til emissionsgrænseværdier, er de vurderet i *Baggrund for tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 27. november 2012 for husdyrbruget, Resenborgvej 20, 7400 Herning*, afsnit 3.

Emissionsgrænseværdierne for såvel ammoniak er overholdt.

Tillæggets gyldighed

Den godkendte udvidelse af minkholdet, skal være udnyttet inden fem år, regnet fra den dato, hvor tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 27. november 2012 er meddelt – jævnfør § 33 i *Husdyrgodkendelsesloven*. Tillægget til godkendelsen anses for udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Hvis der er tale om et tillæg uden bygge- og anlægsarbejder, anses tillægget til godkendelsen for udnyttet, når der f.eks. er indgået en retlig bindende aftale om levering af dyr, og at dyrene faktisk også leveres og driften ændres i et rimeligt tempo.

Hvis tillægget ikke udnyttes helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke har været udnyttet i de pågældende år.

Tillægget har en retsbeskyttelsesperiode på otte år, hvorefter det skal revurderes. Herefter sker der revurdering minimum hvert 10. år.

Ikast-Brande Kommune er tilsynsmyndighed på husdyrbruget/bedriften i forhold, der vedrører *Husdyrgodkendelsesloven*.

Tillæggets vilkår skal overholdes fra den dato, hvor tillægget påbegyndes udnyttet, medmindre andet fremgår af de enkelte vilkår.

Kommunens samlede miljøvurdering og begrundelse for afgørelsen

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at ansøger træffer de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget og til at modvirke eventuelle skadelige virkninger på miljøet
- at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne
- at de kort- og langsigtede miljøpåvirkninger og den samlede miljøpåvirkning fra husdyrbrugets produktion vil begrænses til et acceptabelt niveau, når de til enhver tid gældende generelle

⁸ BAT= Best Available Technique (bedste tilgængelige teknik), som skal anvendes jævnfør EU's IE-direktiv.

miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes

- at udvidelsen af husdyrbrugets produktion overordnet betragtet ikke nødvendigvis medfører en øget husdyrproduktion og en øget miljøpåvirkning i regionen, idet strukturudviklingen går mod færre men større bedrifter. Den kumulerede, regionale effekt af husdyrbrugets udvidelse og andre bedrifters udvidelser og deres øgede miljøpåvirkning vil formentlig samlet set – helt eller delvist – blive modvirket af en nedgang i husdyrproduktionen på andre bedrifter
- at husdyrbruget - under overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen - vil anvende den bedste tilgængelige teknik
- at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af:
 - nabobeboelser
 - Natura 2000-områder⁹ og natur i øvrigt
 - overfladevand
 - nitratfølsomme indvindingsområder
 - landskabelige og kulturhistoriske værdier

Ikast-Brande Kommunes afgørelse begrundes med ovenstående vurdering, og med at generelle afstandskrav samt de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* overholdes. Se endvidere vedlagte *Baggrund for afgørelsen om tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 27. november 2012 for husdyrbruget, Resenborgvej 20, 7400 Herning* med tilhørende bilag.

Offentliggørelser og høringer

Ejere af nabobeboelser beliggende inden for den vejledende konsekvenszone, samt andre sagsparter blev, ved brev af 17. juni 2016, orienteret om ansøgningen. Der er ikke indkommet nogen bemærkninger til udvidelsen. Kun en anmodning om et kort over placeringen af de nye haller.

Afgørelsen om tillæg til miljøgodkendelse for husdyrbruget, Resenborgvej 20, 7400 Herning, er truffet den 29. august 2016, og offentliggøres på Ikast-Brande Kommunes hjemmeside www.ikast-brande.dk/politik/hoeringer, den 30. august 2016.

Klagevejledning

Der kan efter kapitel 7 i *Husdyrgodkendelsesloven* klages over kommunens afgørelse. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige **senest tirsdag den 27. september 2016**.

Natur- og Miljøklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen. Udnyttelse af godkendelsen i klageperioden, og mens eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Følgende kan klage:

⁹ Natura 2000-områder: Internationale naturbeskyttelsesområder udpeget på baggrund af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver.

Ansøger, miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Husdyrgodkendelsesloven*.

En eventuel klage behandles af Natur- og Miljøklagenævnet. Klager skal indsende sin klage via Klageportalen, som findes på www.borger.dk og www.virk.dk. Klager skal i den forbindelse logge på – typisk ved brug af NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Ikast-Brande Kommune og anses for indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Yderligere oplysninger om klagereglerne kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk, hvorfra der også er link til Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Eventuel fritagelse for brug af Klageportalen forudsætter, at klager indsender en begrundet anmodning herom til Ikast-Brande Kommune. Kommunen videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Ved indsendelse af en klage skal klager indbetale et gebyr på 500 kr. (2012-niveau – beløbet indeksreguleres den 1. januar hvert år). Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- 2) Klageren får helt eller delvist medhold i klagen
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi, klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis klager har indledt forhandlinger med ansøger og/eller kommunen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret – for eksempel hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Ifølge § 90 i *Husdyrgodkendelsesloven* kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden seks måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Med venlig hilsen

Jesper Hahn-Pedersen
chef for Bygge- og Miljøafdelingen

/

Kristine Bollerup
miljømedarbejder

Bilag:

Baggrund for afgørelsen om tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 27. november 2017 for Resenborgvej 20, 7400 Herning
inkl. bilag

Kopi af udkast til afgørelse inkl. bilag sendt til:

Ansøger: Svend Bodholt, Resenborgvej 20, 7400 Herning

Konsulent: Susanne Østerby, København Rådgivning, Agro Food Park 15, 8200 Århus N, soe@kopenhagenfur.com

Kopi af afgørelsen inkl. bilag sendt til:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V – e-mail: ae@ae.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø – e-mail: dnikast-brande-sager@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund,

- Hovedkontor – e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Den centrale miljøafdeling, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle – e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – e-mail: natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling – e-mail: ikast-brande@dof.dk

Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N – e-mail: husdyr@ecocouncil.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark v./ Formand Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup – e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 1017 København K – e-mail: fbr@fbr.dk

Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Nord, Langelandvej 8, 8940 Randers SV – e-mail: senord@sst.dk

Konsulent: Susanne Østerby, Kopenhage Rådgivning, Agro Food Park 15, 8200 Århus N

Herning Kommune, att: Sarah Bourgeois, miksa@herning.dk

**Baggrund for afgørelsen om
tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 27. november 2012
for husdyrbruget, Resenborgvej 20, 7400 Herning**

Indholdsfortegnelse:

1. Indledning	12
1.1. Ikke-teknisk resumé	12
1.2. Ansøger, ejerforhold og konsulentoplysninger	12
1.3. Lovgivningsmæssig baggrund	13
2. Vurdering af miljøpåvirkning fra anlægget	13
2.1. Anlæggets beliggenhed	13
2.2. Anlæggets indretning	15
2.3. Besætningssammensætning og staldtype	16
2.4. Husdyrgødningsproduktion og opbevaringsanlæg	17
2.5. Ammoniakemission fra stald og gødningsopbevaringslager	18
2.5.1. Ammoniak og natur	18
2.6. Lugtgener fra produktionsanlægget	20
2.7. Ressourceforbrug og øvrige miljøpåvirkninger fra produktionsanlægget	22
2.7.1. Vandforbrug	22
2.7.2. Afledning af vand	22
2.7.2.1. Sanitært spildevand	22
2.7.2.2. Spildevand fra rengøring, Tagvand og befæstede arealer	22
2.7.3. Energiforbrug	23
2.7.4. Foderstoffer	23
2.7.5. Kemikalier m.v.	23
2.7.6. Affald	24
2.7.7. Skadedyr	24
2.7.8. Støv	24
2.7.9. Støj	24
2.7.10. Lys	25
2.7.11. Transporter til og fra anlægget	25
3. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT - i forhold til anlægget	26
3.1. BAT i forhold til management	27
3.2. BAT i forhold til foder og staldindretning	27
3.4. BAT i forhold til vand- og energiforbrug	28
3.5. BAT i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning	29
4. Vurdering af miljøpåvirkning fra udbringningsarealer	31
4.1. Udbringningsarealernes beliggenhed	31
4.2. Harmonikrav, tildeling af husdyrgødning og udbringningsmetode	32
4.3. Forbrug af handelsgødning, kemikalier m.m.	32
4.4. Lugt-, støv- og støjgener fra udbringningsarealer	32
4.5. Grundvand	33
4.6. Overfladevand	33
4.6.1. Kvælstofudvaskning	34
4.6.2. Fosforoverskud	37
4.6.3. Gældende målsætninger	37
4.7. Natur	39
4.7.1. Beskyttede naturtyper	39
4.7.2. Natura 2000-områder	39
4.7.3. Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV-arter)	40
5. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning	41
5.1. BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning	41
6. Landskabelige og kulturhistoriske værdier	41
6.1. Landskabelige værdier	41
6.2. Kulturhistoriske værdier	43
7. Bilagsfortegnelse	44

1. Indledning

1.1. Ikke-teknisk resumé

Ansøger Svend Bodholt, Resenborgvej 20, 7400 Herning søger om at udvide minkbesætningen **fra** 1.400 minktæver, 200 tyrekalve (70-220 kg) og 200 ungtyre (220-440 kg) **Til** en årlig produktion på: 2.240 minktæver, 180 tyrekalve (70-220 kg) og 180 ungtyre (220-440 kg).

Der søges om etablering af:

- tre to-rækker haller på ca. 37,5 x 4,2 meter
- en to-rækket hal på ca. 99x4,2 meter
- en seks-rækket hal på ca. 143x23 meter
- overdækning af gyllebeholder

Ikast-Brande Kommune skal i henhold til blandt andet *Husdyrgodkendelsesloven* vurdere, om den ansøgte udvidelse og fremtidige drift af husdyrholdet kan gennemføres uden væsentlige påvirkninger på miljøet. Det er vurderet, at udvidelsen kan gennemføres, hvorfor dette tillæg til miljøgodkendelse meddeles.

Bygninger med besætning samt anlæg til opbevaring af foder og husdyrgødning er vurderet i forhold til blandt andet:

- ammoniakfordampning, lugt, lys, støj og støv fra stalde og opbevaringsanlæg
- opbevaring og bortskaffelse af blandt andet affald og kemikalier
- forbrug af vand, energi og hjælpestoffer
- anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)
- landskab.

Nye arealer til udbringning af husdyrgødning vurderes i forhold til blandt andet:

- grundvand
- overfladevand
- naturområder.

Tillægget regulerer som udgangspunkt – sammen med bedriftens øvrige miljøgodkendelse – driften i otte år, hvorefter tillægget revurderes på baggrund af de erfaringer, der har været med driften, og den udvikling der har været i metoder til reduktion af miljøpåvirkningen.

1.2. Ansøger, ejerforhold og konsulentoplysninger

Anlægget:

Adresse:	Resenborgvej 20, 7400 Herning
Ejendomsnummer:	7560011687
Matrikelnummer:	5a, m.fl. Ll. Nørlund, Ikast
CVR-nummer:	88819519
P-nummer:	002803727
CHR-nummer:	55827

Ansøger/ejer/driftsherre:

Navn: Svend Bodholt Nielsen
Adresse: Resenborgvej 20, 7400 Herning
Telefonnummer: 9714 7453
Mobilnummer: 2044 544
E-mail: svendogmargit@hotmail.com

Konsulent:

Navn: Susanne Østerby
Adresse: Agro Food Park 15, 8200 Århus N
Telefonnummer: 7213 2812
Mobilnummer: 2795 7051
E-mail: soe@kopenhagenfur.com

1.3. Lovgivningsmæssig baggrund

Når et husdyrbrug af den aktuelle type ønskes etableret, udvidet eller ændret til mere end 25 DE, skal anlægget med tilhørende udbringningsarealer til den producerede husdyrgødning vurderes i henhold til § 11 i *Husdyrgodkendelsesloven*. Dette tillæg til miljøgodkendelse er således udarbejdet efter *Husdyrgodkendelsesloven*, hvori EU's VVM-direktiv¹⁰ og IE-direktiv¹¹ er indarbejdet.

I tillægget er der redegjort for konsekvenserne af at udvide husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IE-direktivet.

Nærværende tillæg til miljøgodkendelse af 27. november 2012 ændrer ikke i miljøvurderingen og de stillede vilkår i miljøgodkendelse af 27. november 2012, som fortsat er gyldig, med undtagelse af vilkår 2.2, 5.2, 6.1, 6.2 og 7.1. Tillægget og miljøgodkendelsen er udarbejdet efter § 11 i *Husdyrgodkendelsesloven*.

2. Vurdering af miljøpåvirkning fra anlægget

2.1. Anlæggets beliggenhed

Ejendommens eksisterende og planlagte produktionsanlæg ligger samlet på adressen Resenborgvej 20, 7400 Herning.

Det samlede produktionsanlæg ligger ca. 2,6 km syd for byzonen til Ikast og ca. 3,2 km nord fra nærmeste sommerhusområde. Nærmeste samlede bebyggelse er Isenvad, som ligger ca. 4,7 km fra ejendommen. Afstanden fra det nærmeste staldhjørne til nærmeste nabobeboelse er ca. 196 meter i nordvestlig retning, mens nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er ca. 700 meter i nordlig retning.

Faktaboks

Jævnfør § 20 i *Husdyrgodkendelsesloven* skal kommunen sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis et anlæg ligger mindre end 300 meter fra:

¹⁰ Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet).

¹¹ IE-direktivet (Industrial Emissions Directive) samler syv eksisterende direktiver om industriemissioner i ét direktiv.

- en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse¹² i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
- et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Derudover gælder en række generelle afstandskrav - se tabel 1:

Tabel 1. Generelle afstandskrav - jævnfør §§ 6 og 8 i *Husdyrgodkendelsesloven* – samt aktuelle afstande fra husdyrproduktionsanlægget

	Generelle afstandskrav, m	Aktuel afstand
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	> 85 meter
Almene vandforsyningsanlæg	50	> 50 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer	15 (100 ¹³)	> 15 meter
Offentlig vej og privat fællesvej	15	21 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	25	> 25 meter
Beboelse på samme ejendom	15	4* meter
Naboskel	5	> 5 meter
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	200	> 200 meter
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	200	> 200 meter
Nabobeboelse, Langelundvej 3, 7430 Ikast	100	700 meter

*fra eksisterende bygninger, hvor der ikke sker nogen ændringer

Ikast-Brande Kommune konstaterer:

- at det samlede produktionsanlæg vil ligge mere end 300 meter fra:
 - en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
 - et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller ~~sommerhusområde~~

¹² Ved en samlet bebyggelse forstås, at der inden for en afstand af 200 meter fra beboelsesbygningen ligger mere end seks andre beboelsesbygninger på hver sin samlede faste ejendom. Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter Landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, medregnes ikke.

¹³ Beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning må i henhold til § 8, stk. 2 i *Husdyrgodkendelsesloven* ikke etableres inden for en afstand af 100 meter til åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m².

- et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende

- at de generelle afstandskrav, som nævnt i tabel 1, er overholdt

Ikast-Brande Kommune vurderer:

- at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra anlægget begrænses, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes
- at overholdelsen af de generelle afstandskrav – i kombination med overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – vil sikre de pågældende vandforsyningsanlæg, vandløb m.m. samt boligområder m.v. tilstrækkeligt mod væsentlige gener eller forurening fra husdyrbrugets anlæg. Se desuden kommunens vurdering i afsnit 2.5. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager og 2.6. Lugtgener fra produktionsanlægget.

2.2. Anlæggets indretning

Ansøgers oplysninger

Det planlagte byggeri på husdyrbruget opføres, vest for, syd for og øst for de eksisterende haller og indrettes i overensstemmelse med bestemmelserne i *Husdyrgødningsbekendtgørelsen*¹⁴ og i den generelle byggelovgivning i øvrigt.

En oversigt af anlæg m.m. fremgår af tabel 2 og 3.

Tabel 2. Oversigt over bygninger, Resenborgvej 20, 7400 Herning

Bygning nr. jf. kortbilag A	Anvendelse	Størrelse i m²	Gulvprofil/indretning	Antal båse/stipladser eller dyr
1	Stuehus	-	-	-
2	Driftsbygninger	1.100	Dybstrøelse	
3	Driftsbygning	ca. 350	Dybstrøelse	
4-6	Minkhal	348,6	Gødningsrender 35 cm	
7-11	Minkhal	407,4	Gødningsrender 35/36 cm	
12	Ny minkhal	157,5	Gødningsrender min. 36 cm	
13-15	Ny minkhal	415,8	Gødningsrender min. 36 cm	
16	Ny minkhal	3289	Gødningsrender min. 36 cm	

¹⁴ Bekendtgørelse nr. 1318 af 26. november 2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Tabel 3. Oversigt over opbevaringsanlæg og befæstede pladser der anvendes fremover, Resenborgvej 20, 7400 Herning

Anlæg	Byggeår	m ² / m ³	Afløb til	Seneste 10 års beholderkontrol ¹⁵	Overdækning
Møddingsplads	Ukendt	220 m ²	ajlebeholder	-	nej
Ajlebeholder	Ukendt	Ukendt	fortank	-	ja
Vaskeplads	Ukendt	-	ajlebeholder	-	nej
Fortank	Ukendt	70 m ³	-	-	ja
Gylletank	21-11-2013	1.250 m ³		.	(ja)

Møddingspladsen benyttes som vaskeplads. Der er plads til ca. 400 m³ dybstrøelse, det resterende ligger i driftsbygningen eller køres direkte ud. Fra møddingspladsen er der afløb til en ajlebeholder, hvorfra mødding og vaskevand løber videre til en opsamlingsstank/fortank ved indgangen til minkfarmen. Der er en gyllebeholder 1.250 m³ på ejendommen.

2.3. Besætningssammensætning og stalddtype

Ansøgers oplysninger

Besætningssammensætningen, fordelt på stalddtype samt husdyrbrugets årlige produktion ved den nuværende og den ansøgte drift, fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Besætningssammensætning, stalddtype og årlig produktion i nudrift og ansøgt drift, Resenborgvej 20, 7400 Herning

Husdyrtype, mdr./ vægtklasse	Stald- og gulvtype*	Nudrift		Ansøgt	
		Antal	DE	Antal	DE
Mink tæver	Gødningsrender 35 cm, halm af libitum, 2 ugentlig tømning	880	30,4	990	34,14
Mink tæver	Gødningrender 36 cm, halm af libitum, tømning to gange pr uge	520	17,93	1.250	43,1
Ungtyre, (70-440 kg)	Dybstrøelse	200	70,89	180	70,89
I alt		-	119,2	-	142,02

* jævnfør ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk

Tyrekalvene modtages når de vejer ca. 70 kg fra forskellige bedrifter. De går herefter i dybstrøelse indtil de når slagtevægt. De fodres med wrap og korn, der er derfor ingen ensilage på ejendommen.

Kommunen vurderer

For et husdyrbrug kan der være en vis variation i den årlige produktion og i fordelingen af de enkelte dyretyper hen over året. Miljøpåvirkningen er forskellig fra dyretype til dyretype og fra stalddtype til stalddtype, hvorfor miljøvurderingen afhænger af dyresammensætning og fordeling på stalddtype. Ikast-Brande Kommunes vurdering er foretaget ud fra en besætning med en årlig produktion, som angivet i tabel 4, på **maksimalt 142,02 DE** med den aktuelle beregningsmetode.

¹⁵ Jævnfør Bekendtgørelse nr. 1322 af 14. december 2012 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning og ensilagesaft (med senere ændringer), skal åbne og lukkede beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand på mere end 100 m³ kontrolleres mindst hver 10 år af en autoriseret kontrollør.

Det forudsættes, at den årlige produktion:

- ikke overstiger 147,13 DE¹⁶

2.4. Husdyrgødningsproduktion og opbevaringsanlæg

Ansøgers oplysninger

Den projekterede husdyrproduktion med de pågældende staldtyper giver ifølge beregningen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk anledning til en samlet årlig husdyrgødningsproduktion med et indhold af kvælstof (N) og fosfor (P) på i alt ca.: 16.865 kg N og 3.413 kg P.

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg og de enkelte anlægs kapacitet fremgår af tabel 3, og husdyrproduktionens tilførsel til anlæggene er opgjort i tabel 5:

Tabel 5. Tilførsel til opbevaringsanlæg

Tilførsel	m ³ /år	Opbevaringskapacitet, mdr.
Gylle	1.000	Ca. 14 mdr.
Dybstrøelse	1.230	Ca. 12 mdr.

Gødningsproduktionen fra den ansøgte besætning på 141 DE er beregnet til 920 m³ årligt. Hertil kommer drikkevandsspild og rengøringsvand, samt vaskevand fra vask af maskiner og lignende. I alt tilledes der således gyllebeholdere, ca. 1.000 m³ årligt. Der er i ansøgt drift i alt 1.250 m³ gyllebeholder til rådighed på ejendommen. Opbevaringskapaciteten for flydende husdyrgødning er på den baggrund beregnet til ca. 14 måneder.

Der produceres i alt 1.258 m³ dybstrøelse på ejendommen. Til opbevaring har ejendommen en møddingsplads på ca. 560 m³ og 500 m³ i ensilagehus samt 198,9 m³ i kvægstalden. I alt kan der opbevares 1.258 m³ dybstrøelse.

Kommunen vurderer

Ifølge *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst ni måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler. På den baggrund vurderes den opgivne 14 måneders opbevaringskapacitet at være tilstrækkelig.

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at opbevaring af husdyrbrugets husdyrgødning vil ske på en måde, som er i overensstemmelse med de generelle miljøregler
- at overholdelsen af de generelle miljøregler vil medvirke til at begrænse den mulige påvirkning af det omgivne miljø fra opbevaringsanlæggene.

¹⁶ Antallet af dyreenheder er beregnet i henhold til *Husdyrgødningsbekendtgørelsen*.

2.5. Ammoniakemission fra stald og gødningsopbevaringslager

Ansøgers oplysninger

Husdyrbruget opfylder det generelle reduktionskrav på 30 % med hensyn til ammoniakemission (fordampning) i forhold til det pågældende referencestaldsystem - jævnfør bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*.

Det generelle ammoniak-reduktionskrav opfyldes blandt andet ved (jf. vilkår C1-C4):

- Tømning af gødningsrender to gange ugentligt
- halm ad libitum
- gødningsrender på 36 cm
- protein på 31 % af OE i uge 30-47

Af tabel 6 fremgår størrelsen af den samlede ammoniakemission i nudrift og ansøgt drift fra stald og gødningsopbevaringslager, som den er beregnet med beregningsmodellen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 6. Ammoniakemisssion fra stald og gødningsopbevaringslager, omregnet til kg kvælstof (N) pr. år, ansøgt drift

Ammoniakemission	Kg kvælstof (N) pr. år
Nudrift	ca. 2.344 kg N/år
Ansøgt drift	ca. 2.811 kg N/år
Mer-emission, som følge af udvidelsen:	ca. 467 kg N/år

2.5.1. Ammoniak og natur

Faktaboks

Hovedparten af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfald) fra et husdyrbrug vil - afhængigt af flere forhold - på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition, som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

I henhold til § 7 i *Husdyrgodkendelsesloven* er etablering, udvidelse og ændring af anlæg på husdyrbrug, der er eller derved bliver større end 15 dyreenheder, ikke tilladt, hvis stald eller gødningsopbevaringsanlæg ligger i en afstand på mindre end ti meter til, eller helt eller delvis inden for, nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) eller nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **uden for** internationale beskyttelsesområder.

Jævnfør *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* bilag 3, inddeles naturtyperne, omfattet af *Husdyrgodkendelseslovens* § 7 og § 27, i tre kategorier:

Kategori 1-natur. Naturområder beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt af Naturstyrelsen.

Kategori 2-natur. Visse naturområder beliggende **uden for** internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: højmoser, lobeliesøer samt heder større end ti ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens*¹⁷ § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens* § 3.

Kategori 3-natur. Ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1- og 2-natur: heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3, og ammoniakfølsomme skove, der er beliggende **uden for** de internationale naturbeskyttelsesområder.

Der er fastsat forskellige beskyttelseskrav i forhold til de forskellige naturkategorier. Den tilladte maksimale **total**deposition fra et husdyrbrug til kategori 1-natur er afhængig af antallet af husdyrbrug i nærheden (antallet af andre husdyrbrug i området er defineret efter nærmere regler om vurdering af kumulation). Hvis der ikke er andre husdyrbrug, må der fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, som hovedregel højst være en **total**deposition på 0,7 kg N pr. ha pr. år. Er der ét husdyrbrug udover husdyrbruget, der søger, falder den højst tilladelige **total**deposition til 0,4 kg N pr. ha pr. år, og endelig, hvis der er mere end ét husdyrbrug udover husdyrbruget, der søger, må **total**depositionen fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, maksimalt være 0,2 kg N pr. ha pr. år.

Den maksimale tilladte **total**deposition til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, mens kommunen i forhold til kategori 3-natur efter nærmere kriterier skal foretage en konkret vurdering af, om der er tale om særlige regionale eller lokale naturinteresser og af, om der skal stilles krav til den maksimal **mer**deposition. Kravet må dog ikke være under en maksimal merdeposition på 1,0 kg N pr. ha pr. år.

Nærmeste kategori 3-natur er et bånd af natur beliggende ca. 200 meter nord for ejendommen som er målsat i kategorierne I og II – dvs. meget værdifuld natur, hvor kategori I er den højeste. 340 meter mod nord ligger et meget fint fattigkær med forekomst af bl.a. hvid næbfrø.

Beregninger viser, at projektet i en afstand af 200 meter påvirker med en merdeposition på 0,5 kg N/ha/år og en totaldeposition på 1,7 kg N/ha/år, men mosen beliggende 180 meter nord vest for ejendommen modtager en mer-dep. på 0,8 kg N pr ha og en totaldep. på 2,6 kg N pr. ha pr. år. Naturarealerne er § 3 beskyttede, dvs. beskyttede mod tilstandsændringer. Det vurderes, at en merdeposition på 0,5 til 0,8 kg N/ha/år er under det niveau som kan påvises at have en negativ effekt på § 3-arealerne, hvorfor projektet ikke kræver en dispensation.

Nærmeste kategori 1-natur er Habitatområde nr. 64 (Harrild Hede, Ulvemosen og heder i Nørlund plantage), som ligger ca. 4 km sydøst for anlægget og nærmeste kategori 2-natur er en hede beliggende ca. 4,6 km nord for ejendommen

Beregninger viser, at habitatområdet har en totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år og kategori 2 – heden, har en totaldepositionen på 0,1 kg N/ha/år og en merdeposition på 0,0 kg N/ha/år.

Ca. 195 meter sydøst for ejendommen ligger et skovområde. Da skoven er en yngre plantet nåleskov, vurderes skoven ikke at være ammoniakfølsom.

¹⁷ Lovbekendtgørelse nr. 1578 af 8. december 2015 af lov om naturbeskyttelse.

Naturområderne fremgår af kortbilag D.

Kommunens samlede vurdering i forhold ammoniakemission fra anlægget

Det generelle ammoniakreduktionskrav, som fremgår af *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*, er ifølge ansøgningen med de tilhørende beregninger overholdt.

Faktaboks

Overholdelsen af det generelle ammoniakreduktionskrav og det generelle beskyttelsesniveau beskytter - ifølge intentionerne bag *Husdyrgodkendelsesloven* - som udgangspunkt de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugs produktionsanlæg.

Ikast-Brande Kommune vurderer i det konkrete tilfælde, og på baggrund af de beregninger, der er foretaget, at de naturarealer, som ligger i nærområdet omkring produktionsanlægget, ikke er så kvælstoffølsomme, at der helt undtagelsesvist skal stilles yderligere vilkår for at beskytte de pågældende naturområder tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra produktionsanlægget.

Den reelle ammoniakdeposition fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakdepositionen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødningen afsættes på i staldene. Kommunen vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbåret kvælstof fra produktionsanlægget minimeres
- at ammoniakemissionen (fordampningen) fra produktionsanlægget i sig selv ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkringliggende naturområder.

2.6. Lugtgener fra produktionsanlægget

Ansøgers oplysninger

Den primære kilde til lugt fra husdyrbrugets anlæg er tømning af gødningsrender og udbringning af husdyrgødning. Afhængigt af vejrforholdene kan der forekomme lugtgener fra staldene. Der kan desuden forekomme lugtgener, når gyllen i gyllebeholderne omrøres i forbindelse med udbringningen - dette sker primært om foråret.

Tabel 7 viser de beregnede geneafstande med hensyn til lugt fra staldene efter projektets gennemførelse, som er fremkommet ved brug af de beregningsmodeller, der indgår i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 7. Lugtgeneafstande fra staldene efter projektets gennemførelse

Områdetype	Lugtgeneafstand, ansøgt drift, m	Faktisk afstand fra staldanlægget, m
Byzone	339,59	2,6 km
Samlet bebyggelse	270,75	4,7 km
Enkeltbolig ¹⁸ (Langelundvej 3, 7430)	146,6	700 m

¹⁸ Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter *Landbrugslovens* regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, indgår ikke.

Ikast)		
--------	--	--

Kommunen vurderer

Faktaboks

I *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (bilag 3), er der fastsat en række lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E¹⁹ pr. m³ luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype. Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E pr. m³ luft ikke overskrides i mere end en procent af tiden – svarende til ca. syv timer i alt om måneden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere end 75 dyreenheder. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Ifølge beregningen er de lugtgenekriterier, som fremgår af *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (bilag 3) – i forhold til de tre områdetyper – overholdt i det konkrete tilfælde. Lugtgeneafstandene har ikke skullet forøges af hensyn til vurdering af den kumulative effekt fra andre husdyrbrug.

Ud over de mulige lugtgener fra staldanlægget kan der forekomme lugtgener i forbindelse med omrøring af gyllebeholderne og øvrig gyllehåndtering. Gylleomrøring og øvrig gyllehåndtering sker primært i forbindelse med udbringningen, der hovedsageligt sker om foråret.

Den reelle lugtpåvirkning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold. Lugtpåvirkningen vil dog generelt kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødning og foderrester afsættes på samt ved minimering af det tidsrum, som gylleomrøring og gylleudbringning foretages i. Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at projektets gennemførelse ikke vil medføre væsentlige, forøgede lugtgener fra produktionsanlægget
- at de væsentligste lugtgener fra produktionsanlægget vil ske i forbindelse med gyllehåndtering, mens lugtgenerne vil være mere begrænsede fra staldene generelt

¹⁹ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler – drives således, at lugtpåvirkningen på omgivelserne fra produktionsanlægget minimeres, og så de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier overholdes, og lugtgenegrænserne dermed ikke overskrides i mere end 1 % af tiden.

2.7. Ressourceforbrug og øvrige miljøpåvirkninger fra produktionsanlægget

2.7.1. Vandforbrug

Ansøgers oplysninger

Ejendommen får vand fra vandværk og fra egen boring. Husdyrbrugets vandindvindingsanlæg samt forbrug fremgår af tabel 8.

Tabel 8. Husdyrbrugets vandindvindingsanlæg og forbrug

Boring/vandværk	Anlægsnr.	Forbrug - nudrift, m ³	Forbrug - ansøgt, m ³	Ændring, %
Husholdning, byvand		150	150	0
Staldanlæg, mink		385	620	61
Kalve		3.700	3.700	0
Vask af maskiner m.v.		162	162	0
Markvanding		60.000	60.000	0
		64.397	64.632	0,3

Kommunen bemærker

Det fremgår af tabel 8, at vandforbruget på ejendommen forventes at stige med ca. 61 % i ansøgt drift i staldanlægget. Det øgede vandforbrug i staldanlægget afspejler det stigende antal dyr. Det vil være i ejers interesse, at minimere driftsomkostningerne med hensyn til vandforbruget, hvorfor Ikast-Brande Kommune antager, at vandspild/forbrug i videst mulig omfang vil blive imødegået, og at der ikke vil forekomme et overforbrug af vand på ejendommen.

2.7.2. Afledning af vand

2.7.2.1. Sanitært spildevand

Ansøgers oplysninger

Ingen ændringer siden miljøgodkendelsen.

2.7.2.2. Spildevand fra rengøring, Tagvand og befæstede arealer

Ansøgers oplysninger

Type	Mængde i nudrift	Mængde i ansøgt drift	Afledes til
Rengøringsvand fra vask af mink-haller	50 l/tæve	112 m ³	Nedsiver/fordamper
Møddingsplads	0,4 m ³ vand x m ² møddingsplads med en kapacitet på 1,6 t fast gødning pr. m ²	79 m ³	Ledes til gyllebeholder
Tagvand to-rækkede haller	0,7 m ² x tagfladen		Nedsiver

Tagvand 6-rk hal	0,7 m ³ x 1.455 m ² tag flade =1.019 m ³ vand		Faskine syd for ny hal
------------------	---	--	------------------------

Kommunens samlede vurdering vedrørende afledning af vand

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at opbevaring og håndtering af spildevand og afledt overfladevand vil foregå på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende, generelle regler og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

2.7.3. Energiforbrug

Ansøgers oplysninger

Stuehus opvarmes med olie og solvarme. På farmen anvendes der energi i forbindelse med opvarmning og cirkulation af drikkevand i vinterhalvåret, gyllepumpe, samt dieselolie til farmens maskiner og kørsel i marken. Vandet på minkfarmen holdes frostfrit ved cirkulation og opvarmning fra elpatron.

Husdyrbrugets energiforbrug i nudrift og ansøgt drift fremgår af tabel 9.

Tabel 9. Husdyrbrugets energiforbrug i nudrift og ansøgt drift

Ressource	Forbrug - nudrift	Forbrug - ansøgt	Ændring, %
Elforbrug, kWh	29.000	31.400	8
Dieselolie, l	10.000	14.000	40

Kommunen bemærker

Som det fremgår af tabel 9, vil forbruget stige. Energiforbruget bør løbende følges, og forbruget bør af flere årsager til stadighed søges minimeret. Det vil være i ejers interesse, at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi, hvorfor Ikast-Brande Kommune antager, at der ikke vil blive forbrugt mere energi end nødvendigt på ejendommen.

2.7.4. Foderstoffer

Ansøgers oplysninger

Minkfoder er vådfoder og opbevares i fodersilo, der står på en plads med støbt bund. Foderet leveres stort set hver dag.

Proteinindholdet forventes holdt på gennemsnitlig 31 % OE i ugerne 30 – 47. Sidstnævnte har avleren ikke direkte indflydelse på. Dokumentation og kontrol for foderets proteinindhold kan findes på Dansk Pelsdyr Foders hjemmeside www.danskpelsdyrfoder.dk under Foderkontrol. Planerne og analyserne for perioden uge 30 – 47 i 2015 viser et gennemsnitligt proteinindhold under de 31 %. Fodercentralen udleverer nye foderplaner, når der sker ændringer i planen. Foderplaner opbevares på farmen i foderhuset. Fodermængden varierer gennem året, med det højeste forbrug fra august til november.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at foderopbevaringen vil ske uden væsentlige miljømæssige gener.

2.7.5. Kemikalier m.v.

Ansøgers oplysninger

Ingen ændringer i forhold til eksisterende godkendelse.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at håndtering og opbevaring af kemikalier m.v. forsat vil foregå på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

2.7.6. Affald

Ansøgers oplysninger

Ingen ændringer i forhold til eksisterende godkendelse.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes, og at bortskaffelse af øvrigt affald sker miljømæssigt forsvarligt, når Ikast-Brande Kommunes *Regulativ for erhvervsaffald*²⁰ efterleves

2.7.7. Skadedyr

Ansøgers oplysninger

Ingen ændringer i forhold til eksisterende godkendelse.

Kommunen vurderer

Bemærk at retningslinierne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres en gang årligt.

2.7.8. Støv

Ansøgers oplysninger

De primære årsager til støv på en minkfarm er støv fra håndtering af halm. Derudover er der en del hår i hallerne i forbindelse med minkenes pelsskifte. Der opstår ingen støvgener i forbindelse med foderopbevaring og håndtering, da minkfoder er vådfoder.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at eventuel støvafgivelse fra produktionsanlægget ikke vil medføre væsentlige gener ved nabobeboelser og uden for bedriftens arealer i øvrigt.

2.7.9. Støj

Ansøgers oplysninger

De væsentligste støjklender på en minkfarm er støj fra intern kørsel på farmen med foder og halm samt interne transporter i pelsningssæsonen i november/december og sidst i marts. Derudover kan der forekomme støj fra transporter til og fra ejendommen med primært foder. Der må kun avles på tillidsfulde dyr, hvorfor der som regel er meget lidt støj fra selve dyrene. En gang om året kan der forekomme støj fra rengøring af hallerne i forbindelse med brug af højtryksrensere. Der forventes ikke væsentlige ændringer i støjniveauet fra farmen, da yderligere støj efter udvidelsen er begrænset til de få ekstra transporter til og fra farmen og lidt længere daglig kørsel med fodermaskinen på minkfarmen. Ligeledes forlænges pelsningsperioden med nogle få dage.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at støjafgivelsen fra husdyrbrugets produktionsanlæg generelt vil være lavt. Eventuel støj fra bedriftens interne transporter samt støj fra de forskellige transporter til og fra

²⁰ Ikast-Brande Kommunes *Regulativ for erhvervsaffald* kan findes på:

http://www.affaldoggenbrug.ikast-brande.dk/media/2683951/regulativ_for_erhvervsaffald_2012.pdf

anlægget, må forventes at blive mere hyppigt forekommende i takt med, at antallet af transporter øges i forbindelse med produktionsudvidelsen – se afsnit 2.7.11. Transporter til og fra anlægget. Ikast-Brande Kommune vurderer, at støjen fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener ved de omkringliggende nabobeboelser. Såfremt der indkommer velbegrundede klager over støj fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter, vil kommunen indhente dokumentation for, hvorvidt de specifikke krav, som fremgår af vilkår 4.1, i miljøgodkendelsen overholdes.

2.7.10. Lys

Ansøgers oplysninger

Mink tåler ikke påvirkning af kunstigt lys, hvilket betyder, at der ikke etableres væsentlige lyskilder på farmen. I forbindelse med parringssæsonen i marts kan der dog anvendes kunstigt lys i en kort periode på ca. 14. dage. Der sker ingen ændringer i forhold til kalveproduktionen.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at anvendelsen af lys i forbindelse med husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt.

2.7.11. Transporter til og fra anlægget

Ansøgers oplysninger

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse antal/år
Foder mink	288	288
Foder kalve/ungtyre	24	24
Levering kalve	24	24
Afhentning kalve	24	24
Fyringsolie	2	2
Brændstof/diselolie	10	10
Afhentning af skind	5	5
Afhentning af døde mink	4	4
Diverse sækkevarer mv.	45	45
Dagrenovation	Kommunalordning	Kommunalordning
I alt	426	426

Det samlede antal transporter til og fra produktionsanlægget forbliver det samme, som nær transporterne af husdyrgødning, som vil stige. Der er meget få transporter med gylle og halm på offentlig vej, hvorfor antallet af transporter ikke er beskrevet i tabellen.

Levering af kroppe og fedt til godkendt virksomhed er koncentreret til pelsningsperioden i november – december og ultimo marts. Planlægning af transport af kroppe og fedt sker i samarbejde med virksomheden.

Der transporteres gylle med traktor eller lastbil. Ved transport over 10 km sker transporten med lastbil.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

3. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT - i forhold til anlægget

Faktaboks

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik – kaldet BAT – til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakemission og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) i IE-direktivet, udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter²¹ ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IE-direktivet omfatter. I IE-direktivet er BAT defineret som: Det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier og andre godkendelsesvilkår med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er som udgangspunkt en redegørelse og dokumentation for, i hvilket omfang det valgte projekt bygger på anvendelse af den mindst forurenende og ressourceforbrugende teknik vedrørende blandt andet råvarer, energi, vand og andre hjælpeoffer, produktionsanlæg, processer og affaldsfrembringelse. Redegørelsen skal indeholde et resumé af de væsentligste af de eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt samt oplysninger om anvendelse af bedste tilgængelige teknik til reduktion af ammoniak-emission og udvaskning af nitrat, samt oplysninger om hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes. En BAT-redegørelse vil som hovedregel typisk indeholde punkterne: management (godt landmandskab), og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning. Redegørelsen skal for svine- og fjerkræbrug omhandle de teknologier, der er beskrevet i EU-kommissionens BREF-dokument om intensivt hold af svin og fjerkræ.

Miljøstyrelsen har udarbejdet Teknologiblade²², hvori dokumenteret teknik er beskrevet, og hvori der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store mer-udgifterne eventuelt vil være.

²¹ Rammerne for BREF-dokumentet, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er baseret på punkt 6.6 i Bilag 1 i IPPC-direktiv 96/61/EF om *Anlæg til intensiv fjerkræ- eller svineproduktion med mere end a) 40.000 pladser for fjerkræ, b) 2.000 pladser for slagtesvin (over 30 kg) eller c) 750 pladser for søer.*

²² Teknologiblade er en samling af blade, som Miljøstyrelsen har udarbejdet med vejledende beskrivelser af tekniske løsninger, som kan begrænse forurening fra husdyrproduktion. Teknologiblade er dels opdateringer af gamle "BAT-byggeblade" og dels helt nye.

Miljøstyrelsen har derudover for hovedparten af de gængse husdyrproduktionsgrene formuleret vejledende BAT-standardvilkår, der beskriver en emissionsgrænseværdi for eksempelvis ammoniak eller fosfor som udtryk for en given husdyrproduktions opnåelige BAT-niveau. Bat-niveauet kan opnås ved brug af de dokumenterede teknikker, som er beskrevet i de nævnte Teknologiblade.

3.1. BAT i forhold til management

Ansøgers BAT-redegørelse

Management på farmen handler om at tilrettelægge arbejdet, så produktionen kører optimalt, samtidig med at forurening begrænses og anvendelsen af hjælpestoffer minimeres. Miljøstyrelsen har ikke fastsat vejledende BAT-standardkrav vedr. management.

I henhold til EU's BREF notat af juli 2003 er godt landmandskab en vigtig del af BAT. I henhold til dokumentet er det BAT at:

- Identificere og implementere uddannelses- og træningsprogrammer for bedriftspersonale.
- Føre journal over vand- og energiforbrug, mængde af husdyrfoder, opstået spild og spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne.
- Have en nødfremgangsmåde til at håndtere ikke planlagte emissioner og hændelser.
- Iværksætte et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, samt at faciliteterne holdes rene.
- Planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild, samt
- Planlægge gødning af markerne korrekt.

Ansøgers tiltag:

Management på minkfarme er langt hen ad vejen beskrevet i "Bekendtgørelse nr. 1428 om Pelsdyrfarme" med tilhørende "Vejledning om pelsdyrfarme fra den 25. marts 2004" samt i "Bekendtgørelse nr. 1553 om beskyttelse af pelsdyr". De to bekendtgørelser giver retningslinjerne for driften af minkfarme med hensyn til miljøforhold og indhusning af dyrene.

Derudover kan det oplyses:

- At der udarbejdes gødningsregnskab
- At der foretages løbende vedligehold og reparation af anlægget
- At affald fjernes løbende via affaldsordning
- At der er med eksisterende godkendelse er beredskabsplan og der er udarbejdet nyt oversigtskort til beredskabsplanen.

3.2. BAT i forhold til foder og staldindretning

Ansøgers BAT-redegørelse

Ansøgers tiltag til opnåelse af BAT vedr. staldindretning og foder:

- Eksisterende haller har rendebredder på 35 cm. Haller etableret med miljøgodkendelse i 2012 har rendebredder på 36 cm. Nye haller etableres med rendebredder på minimum 36 cm.
- Der tildeles halm ad libitum
- Proteinindholdet holdt på maks. 31 % OE i gennemsnit i ugerne 30 – 47
- Dokumentation og kontrol for foderet proteinindhold kan findes på Dansk Pelsdyr Foders hjemmeside www.danskpelsdyrfoder.dk under Foderkontrol
- Renderne tømmes 2 gange om ugen

Vejledende emissionsgrænser:

For anlægget (husdyrhold, stald og lager) defineres kravet om BAT som en maksimal emissionsgrænse afhængig af udvidelsens størrelse og afhængig af, om udvidelsen sker i nyt eller eksisterende byggeri. Emissionsgrænserne er fastlagt i BAT - standardvilkår udarbejdet af miljøstyrelsen og omfatter bl.a. grænseværdier for udledningen af ammoniak og fosfor. Miljøstyrelsen har imidlertid endnu ikke udarbejdet vejledende BAT-standardvilkår for minkproduktioner.

På baggrund af nye oplysninger om effekten af hyppig udmugning og rendebredde, har Natur- og Miljøklagenævnet fastlagt i BAT kravet for mink i NMK-131-00140 af 12/09 2013. Nævnet finder, at emissionsgrænseværdierne for henholdsvis nye og eksisterende minkhaller er følgende:

- 1,00 kg N per årstæve i nye minkhaller, svarende til følgende kombination af virkemidler: 36 cm brede gødningsrender, tømning af render to gange om ugen, halm ad libitum, foder med proteinindhold på gennemsnitligt højst 31 % af OE i uge 30-47
- For årstæver i eksisterende minkhaller beregnes en konkret emissionsgrænseværdi ud fra gødningsrendernes faktiske bredde og følgende kombination af virkemidler: tømning af render to gange om ugen, halm ad libitum, foder med proteinindhold på gennemsnitligt højst 31 % af OE i uge 30-47. Beregningen i husdyrgodkendelse.dk skal som hidtil foretages med udgangspunkt i opsamlingsløsningen Mi07.

Der kommer færre tyrekalve end i miljøgodkendelsen, men der sker ingen øvrige ændringer i forhold til disse, hvorfor der heller ikke er nogen ændringer i forhold til BAT.

3.4. BAT i forhold til vand- og energiforbrug

Ansøgers BAT-redegørelse

Vandforbrug

Vandforbruget afhænger af de driftsmæssige forhold på den enkelte farm. Miljøstyrelsen har ikke fastsat vejledende BAT- standardkrav vedr. vandforbrug.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er det BAT at reducere vandforbruget ved at udføre følgende:

- rengøring af dyrestald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch
- udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- registrering af vandbrug gennem måling af forbrug, og
- detektering og reparation af lækager.

Ansøgers tiltag:

- Der anvendes højtryksrensere til rengøring
- Vandventiler udskiftes løbende på farmen til en ny type, hvor vandspildet er reduceret til et minimum. Hovedparten af vandforbruget er drikkevand til minkene. Hertil kommer vand til daglig rengøring af fodersilo og årlig rengøring af farmen
- Vandsystemet er af cirkulationstypen, hvor der holdes et konstant tryk på ventilerne. Systemet giver også mulighed for at opvarme vandet i frostperioder, således at dyrene er sikret vandforsyning i disse perioder
- Pelsdyrhaller rengøres kun en gang årligt

Energiforbrug

Energiforbruget afhænger af de driftsmæssige forhold på den enkelte farm. Miljøstyrelsen har ikke fastsat vejledende BAT- standardkrav vedr. energiforbrug.

Ifølge EU 's referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion er det BAT at anvende følgende:

- Optimering af udformningen af ventilationssystemet i mekanisk ventilerede stalde for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren. Undgåelse af modstand i ventilationssy-stemer gennem hyppig eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans.
- Anvende lavenergi-belysning.

Ansøgers tiltag:

- Minkhallerne er med naturlig ventilation. Der bruges således ikke energi til ventilation i minkhallerne
- Der anvendes ikke kunstigt lys i minkhallerne, bortset fra 14 dage i parringssæsonen, da minkenes cyklus er afhængig af den naturlige dagslængde

3.5. BAT i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning

Ansøgers BAT-redegørelse

I forhold til lagring af gylle i en beton- eller stålbeholder, er det i henhold til BREF-dokumentet BAT, at bruge en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger, at beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring, at lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvis hvert år, at der bruges dobbelte ventiler til alle ventiludgange fra lageret og at gyllen kun røres lige før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på marken. Der ud over er det BAT, at dække gyllebeholderne ved fast låg, tag eller en teltstruktur, eller ved hjælp af flydelag.

Gylle:

Beholderen er opført af bestandige og for fugtighed vanskeligt gennemtrængelige materialer. Beholderen er dimensioneret i forhold til kapaciteten, således at den kan modstå påvirkninger i forbindelse med omrøring, overdækning og tømning.

Der er velfungerende flydelag på beholderne. Flydelaget udgøres af halm. Der føres lovpligtig logbog for beholdere med flydende husdyrgødning jf. de beskrevne regler i vejledning " Logbog for beholdere med flydende husdyrgødning" med tilhørende skemaer. Herved sikres en løbende kontrol med om flydelaget opfylder kravene.

Gyllen omrøres kun forud for afhentning af gylle. Det sikres endvidere, at der senest 14 dage efter omrøring er genetableret flydelag.

Dybstrøelse: Der er anvendt følgende teknikker i forbindelse med opbevaring af den faste gødning:

Dybstrøelse opbevares på møddingsplads og i ensilagehus og overdækkes med vandtæt materiale.

Kommunens samlede BAT-vurdering i forhold til anlægget

Ikast-Brande Kommune skal i henhold til *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* ved fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik i forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug anvende Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår og tage særligt hensyn til følgende kriterier:

- 1) Anvendelse af teknologi, der resulterer i mindst muligt affald
- 2) Anvendelse af mindre farlige stoffer
- 3) Fremme af teknikker til nyttiggørelse og genanvendelse af stoffer, der produceres og forbruges i processen, og affald, hvor det er hensigtsmæssigt
- 4) Sammenlignelige processer, indretninger eller driftsmetoder, som er gennemprøvet med et tilfredsstillende resultat i industriel målestok
- 5) Teknologiske fremskridt og udviklingen i den videnskabelige viden
- 6) De pågældende emissioners art, virkninger og omfang
- 7) Datoerne for nye eller bestående anlægs ibrugtagning
- 8) Den tid, der er nødvendig for indførelse af den bedste tilgængelige teknik
- 9) Forbruget og arten af råstoffer, herunder vand, der forbruges i processen, og energieffektiviteten
- 10) Behovet for at forhindre eller begrænse emissionernes samlede påvirkning af miljøet til et minimum
- 11) Behovet for at forhindre uheld og begrænse følgerne heraf for miljøet
- 12) Informationer, som offentliggøres af offentlige internationale organisationer, herunder BAT-referencedokumenter, i det omfang disse er relevante for den pågældende type af husdyrbrug.

Ikast-Brande Kommune fastsætter i forbindelse med miljøgodkendelser emissionsgrænseværdier før eller i det punkt, hvor emissionerne udledes fra husdyrbruget, og inden eventuel fortynding. Ikast-Brande Kommune kan supplere eller erstatte emissionsgrænseværdierne med tilsvarende parametre eller tekniske foranstaltninger med tilsvarende funktion og miljøbeskyttelse. Ikast-Brande Kommune fastsætter emissionsgrænseværdierne, de tilsvarende parametre og tekniske foranstaltninger på grundlag af den bedste tilgængelige teknik uden, at der foreskrives anvendelse af en bestemt teknik eller teknologi.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at husdyrbruget ved overholdelse af vilkår C.1-C.4 anvender den bedste tilgængelige teknik, som denne er udtrykt ved den maksimale ammoniakudledning i kraft af Natur- og Miljøklagenævnets praksis og gældende *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelse*.

Med hensyn til forbrug af vand, elektricitet, brændstof, foder, hjælpestoffer og lignende bør dette løbende følges, og forbruget af disse bør af flere årsager til stadighed søges minimeret. Det vil være i ejers interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til dette forbrug, hvorfor Ikast-Brande Kommune generelt antager, at de pågældende forbrug løbende følges, samt at der ikke vil blive forbrugt mere end nødvendigt af det nævnte. Ikast-Brande Kommune finder i det konkrete tilfælde ikke anledning til at stille særskilte vilkår om de nævnte forbrugstyper i forbindelse med den aktuelle miljøgodkendelse.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at anvendelsen af farlige stoffer generelt er minimal på husdyrbrug, og finder, at generel lovgivning løbende justeres med henblik på at få farlige stoffer erstattet med mindre farlige. Ikast-Brande Kommune finder endvidere, at affaldsfrembringelse generelt søges mindsket – af såvel regulativmæssige, praktiske som økonomiske årsager. Nyttiggørelse og genanvendelse af stoffer og affald tilskyndes derudover generelt – af tilsvarende årsager.

Ikast-Brande Kommune vurderer afslutningsvist, at driften af husdyrbruget ikke indebærer væsentlige risici for miljøuheld og finder ikke anledning til at stille særskilte vilkår om bestemte modforanstaltninger i forbindelse med den aktuelle miljøgodkendelse.

4. Vurdering af miljøpåvirkning fra udbringningsarealer

Faktaboks

I henhold til *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* skal anvendelsen af de pågældende udbringningsarealer som udgangspunkt vurderes ud fra de generelle beskyttelsesniveauer, som fremgår af bekendtgørelsens bilag 3. Overholdelsen af de generelle beskyttelsesniveauer vurderes blandt andet ud fra en række arealudpegninger, der indgår som grundlag for beregningsmodellerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

4.1. Udbringningsarealernes beliggenhed

Ansøgers oplysninger

Til husdyrbruget hører et dyrkbart jordtilliggende på i alt ca. 104 ha. Hvor af ca. 32 ha er forpagtede. En del af arealerne ligger i Herning Kommune.

Kommunen konstaterer

Beliggenheden af de ejede og tilforpagtede dyrkbare arealer fremgår af kortbilag B.

Faktaboks

Såfremt der sker **ændringer med hensyn til udbringningsarealernes omfang og placering** i forhold til det, der indgår i miljøgodkendelsen – jævnfør bilag og kortbilag - skal dette anmeldes til Ikast-Brande Kommune efter bestemmelserne i §§ 25-26 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*. Kommunen skal vurdere, om udbringning af husdyrgødning på de anmeldte arealer kan påvirke miljøet væsentligt – jævnfør § 16 i *Husdyrgodkendelsesloven*.

Nye arealer kan erstatte arealer i den allerede meddelte miljøgodkendelse, hvis de nye arealer har mindst samme omfang, og ikke er mere sårbare. Der skal i den forbindelse skelnes mellem bedriftens arealer (ejede og forpagtede arealer) og arealer, hvor der indgås aftale om overførsel af husdyrgødning, idet nye arealer kun kan erstatte arealer inden for tilsvarende kategori. Kommunens vurdering af sårbarheden af de anmeldte arealer foretages som udgangspunkt ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i den, på anmeldelsestidspunktet, gældende *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelse*.

Anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealer skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse den 1. august via IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk eller tilsvarende system. Kommunen skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der ønskes udskiftet. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis kommunen har indsigelser mod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Udskiftning til arealer, som er mere sårbare end allerede godkendte arealer, kan kun ske, hvis arealerne er omfattet af en tilladelse efter § 10 eller en godkendelse efter § 11, § 12 eller § 16 i

Husdyrgodkendelsesloven, og hvis udbringningen af husdyrgødning kan ske inden for rammerne af den pågældende tilladelse eller godkendelse.

4.2. Harmonikrav, tildeling af husdyrgødning og udbringningsmetode

Af de generelle miljøregler i *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* fremgår det, hvor stort et areal et givet husdyrbrug som minimum skal have til rådighed til udbringning af husdyrgødning for, at der som udgangspunkt vil være harmoni mellem gødningsproduktionens størrelse og størrelsen af det areal,

husdyrgødningen udbringes på. Harmonikravet afhænger af det pågældende husdyrbrugs type og driftsform og er for det aktuelle husdyrbrug – med de nuværende regler – på 1,39 DE pr. ha.

I ansøgningen er angivet et udbringningsareal på i alt 104 ha. Der modtages husdyrgødning fra ca. 142 DE. Det fremgår af nedenstående tabel 11, at harmonikravet opfyldes, idet dyretætheden gennemsnitligt vil være på 1,35 DE pr. ha efter projektets gennemførelse.

Tabel 11. Udbringningsareal, dyretæthed samt tilført kvælstof (N)- og fosformængde (P) med husdyrgødningen, ansøgt drift

Harmoniareal	Areal, ha	Dyretæthed, ansøgt drift i gennemsnit, DE/ha	Kvælstofindhold tilført med husdyrgødning, kg N/DE	Fosforindhold tilført med husdyrgødning, kg P/DE
Ejede og forpagtede arealer	104,1	1,35	ca. 119	ca. 24

Husdyrgødning udbringes på de ejede og forpagtede arealer med nedfælder, slangeudlægning eller møgspreder, og vil gennemsnitligt maksimalt have et kvælstof- og fosforindhold pr. udbragt DE som angivet i tabel 11. Omregnet til næringsstoffer pr. arealenhed vil ovenstående mængde svare til et gennemsnitligt kvælstof- og fosforindhold på maksimalt 161 kg N pr. ha og 32,8 kg P pr. ha. Ikast-Brande Kommune stiller vilkår – jævnfør vilkår A.2. – til mængden af næringsstoffer udbragt pr. ha via husdyrgødning og eventuel anden organisk gødning.

4.3. Forbrug af handelsgødning, kemikalier m.m.

Ansøgers oplysninger

Ingen ændringer i forhold til miljøgodkendelsen.

Kommunen vurderer

Ingen bemærkninger.

4.4. Lugt-, støv- og støjgener fra udbringningsarealer

Ansøgers oplysninger

Ingen ændringer i forhold til miljøgodkendelsen.

Kommunen vurderer

Ingen bemærkninger.

4.5. Grundvand

Ingen af udbringningsarealerne ligger helt eller delvist inden for områder, der er udpeget som nitratfølsomme i det kortgrundlag, som skal lægges til grund for udvaskningsberegningerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Faktaboks

I henhold til de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* kan der i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion ikke tillades nogen merbelastning inden for nitratfølsomme indvindingsområder, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter

ved den ansøgte drift. En miljøgodkendelse skal endvidere leve op til udarbejdede indsatsplaner med hensyn til drikkevandsbeskyttelse. Der kan dog i en miljøgodkendelse af et husdyrbrug ikke stilles krav om, at udvaskningen skal være lavere end det, der svarer til udvaskningen fra et planteavlsskifte med en tilsvarende beliggenhed og et nærmere defineret standard planteavlsskifte.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – drives således, at påvirkningen af grundvandet fra udbringningsarealerne vil ligge på et acceptabelt niveau.

4.6. Overfladevand

Faktaboks

Plantevæksten i fjorde, indre farvande og søer er i vid udstrækning bestemt af tilførslerne af kvælstof og fosfor fra oplandene til de pågældende fjorde m.v. For store tilførsler medfører typisk en forringet miljøtilstand i disse vandområder. I fjorde og indre farvande kan både kvælstof og fosfor – i varierende grad – virke begrænsende for plantevæksten, mens plantevæksten i søer typisk er begrænset af fosfortilførslen. I vandløb har diffus næringsstofftilførsel typisk mindre betydning for miljøtilstanden, da andre faktorer har større betydning herfor. Erosion og overfladisk afstrømning, som direkte fører organisk materiale – herunder husdyrgødning – til vandløb, vil kunne forringe miljøtilstanden i de pågældende vandløb, og de næringsstoffer, som et vandløb derved fører med sig, vil kunne forringe miljøtilstanden i nedstrømsliggende søer, fjorde og indre farvande.

Udvaskning af kvælstof til fjorde og have sker hovedsageligt via vandløbene. Arealer inden for Ikast-Brande Kommune afvander til en af fire fjorde: Ringkøbing Fjord via Skjern Å, Nisum Fjord via Storå, Skive Fjord i Limfjorden via Karup Å og Randers Fjord via Matstrup Å/Gudenå.

Husdyrbrugets udbringningsarealer ligger alle i oplandet til Ringkøbing Fjord. Størstedelen af Ringkøbing Fjord er udpeget som Natura 2000-område – se nedenstående faktaboks. De generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* med hensyn til næringsstofpåvirkning af overfladevand fokuserer på de oplande, der afvander til de mest sårbare Natura 2000-vandområder. Disse Natura 2000-vandområder udgøres primært af fjorde og indre farvande. Overholdelsen af de generelle beskyttelsesniveauer vurderes blandt andet ud fra de arealudpegninger, der lægges til grund for beregningsmodellerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Faktaboks

Ringkøbing Fjords opland er på ca. 3.477 km², og dækker ca. $\frac{2}{3}$ af Ikast-Brande Kommunes samlede areal.

Størstedelen af Ringkøbing Fjord er udpeget som Natura 2000-område (*Natura 2000-område nr. 69 – Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen / EF-habitatområde H62 / EF-fuglebeskyttelsesområde F43*). Fjorden er derfor under international beskyttelse på grund af dens bevaringsværdige naturværdier i form af specielle plante- og dyrearter (området er f.eks. levested for flere kystfugle og adgangsvej for laks på vandring til og fra Skjern Å) og naturtypen kystlagune, der er vurderet som en særlig truet naturtype.

Udpegningsgrundlaget for Ringkøbing Fjord omfatter blandt andet følgende relevante naturtyper og arter: Kystlaguner og standsøer, strandenge, flodmundinger, stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit), rigkær, hav- og flodlampret, maj- og stavsil og odder.

Arealanvendelsen i oplandet er domineret af landbrug – andelen af landbrugsjord udgør 67 %, hvilket svarer til landsgennemsnittet. Naturarealer som eng, mose, overdrev, søer og vådområder udgør mere end landsgennemsnittet med 11 % i oplandet mod 9 % på landsplan. Derudover udgør befæstede arealer 4 % og skov 13 % af oplandet. De mest betydende forurenende stoffer i Ringkøbing Fjords opland er næringsstoffer (kvælstof og fosfor), hvor den største påvirkning med kvælstof sker fra landbruget. En risikoanalyse har vist, at fjorden er i risiko for ikke at opfylde miljømålet i 2015. Hovedårsagen er en for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra land. Analysen viser således, at kun med en lavere næringsstoftilførsel kan miljømålene nås i områdets kystvande (Kilde: **Miljøministeriet, Naturstyrelsen (2011, rev. 2014): Vandplan 2010-2015. Ringkøbing Fjord. Hovedvandopland 1.8. Vanddistrikt: Jylland og Fyn**).

4.6.1. Kvælstofudvaskning

Faktaboks

Ud fra forskellige arealers forskellige evne til at reducere nitrat på det udvaskede kvælstofs vej fra marker til sårbare Natura 2000-vandområder har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der ikke vurderes at ske mere end en 75 %-reduktion. Disse områder er – afhængigt af reduktionsevne – kategoriseret i de såkaldte nitratklasser 1, 2 og 3. For udbringningsarealer beliggende i områder med nitratklasse 1-3 skal der i henhold til *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* være et lavere husdyrtryk, end de generelle harmoniregler giver mulighed for – eller anvendes bestemte virkemidler, som mindsker kvælstoftabet.

I henhold til *Habitatbekendtgørelsen*²³ skal der foretages en vurdering af, om husdyrbruget i sig selv kan påvirke Natura 2000-vandområder væsentligt, og om husdyrbruget i sammenhæng med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-vandområder væsentligt.

Påvirkning af Ringkøbing Fjord med kvælstof fra bedriften i sig selv

En del af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger inden for et udpeget område med nitratklasse 2. På disse arealer må der som udgangspunkt højst udbringes husdyrgødning svarende til et husdyrtryk på 65 % af de generelle harmoniregler, medmindre andre virkemidler nedbringer kvælstofudvaskningen til et niveau svarende til niveauet for det reducerede husdyrtryk.

Bedriften overholder det generelle harmonikrav jævnfør afsnit 4.2. Harmonikrav, tildeling af husdyrgødning og udbringningsmetode.

Ifølge ansøgningen med de foretagne beregninger i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk vil kvælstofudvaskningen (DE_{reel}) fra husdyrbrugets udbringningsarealer ligge på ca. 79,3 kg N pr. ha pr. år. Det fremgår endvidere af ansøgningen, at bedriftens maksimale dyretryk (DE_{max}) – på grund af udbringningsarealers beliggenhed i nitratklasse 2 – som udgangspunkt højst må være 1,39 DE/ha, svarende til en kvælstofudvaskning på maksimalt 94,7 kg N/ha. Ved brug af virkemidlerne i den ansøgte drift vil det ansøgte dog – uanset det ansøgte dyretryk – som det ses medføre en mindre kvælstofudvaskning end fra det ellers angivne maksimale dyretryk. Det generelle beskyttelsesniveau med hensyn til kvælstoftab til overfladevand vil således være opfyldt.

²³ Bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

I Miljøstyrelsens (elektroniske) vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug -

<http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx> - er der angivet afskæringskriterier for det "kritiske niveau". Det "kritiske niveau" er niveauet for, hvornår der kan være tale om en skadevirkning.

Der er ifølge vejledningen tale om skadevirkning, når udvaskningen fra en husdyrproduktion udgør en andel på fem procent eller mere af den samlede nitrat-udvaskning til det aktuelle vandområde. I oplandet til et vandområde, hvor afvandingen sker til et lukket bassin og/eller til et meget lidt eutrofieret (et ikke-næringsrigt) vandområde, vil der ifølge vejledningen dog allerede indtræffe en skadevirkning ved en andel på en procent af den samlede nitrat-udvaskning til det pågældende vandområde.

Afskæringskriteriet på en procent er fastsat for at imødegå, at husdyrbrug koncentrerer i de mest følsomme dele af et opland, hvor der afvandes til et lukket bassin og/eller et meget lidt eutrofieret vandområde.

De ansøgte udbringningsarealer i nærværende sag afvander et samlet areal på 104,11 ha. Bedriftens udbringningsarealer udgør således ca. 0,29 promille af oplandet til Ringkøbing Fjord (3.477 km²) eller ca. 0,49 promille af det dyrkede areal i oplandet (ca. 2.330 km²). Det forholdsmæssige bidrag fra udvaskede næringsstoffer stammende fra udbringning af husdyrgødning på husdyrbrugets arealer vil dog – alt andet lige – være væsentligt mindre. Det skyldes, at anvendelse af husdyrgødning kun udgør en del af kilderne til udvaskning fra oplandet, samt at der er andre kilder end udvaskning fra oplandet, der bidrager til næringsstofpåvirkning af Ringkøbing Fjord.

Selv om udvaskningen fra forskellige marker og forskellige dele af oplandene reelt er forskellig og afhænger af mangeartede forhold, finder Ikast-Brande Kommune alligevel, at det på baggrund af ovennævnte arealforhold må betragtes som usandsynligt, at udvaskningen fra anvendelsen af husdyrgødning på bedriftens arealer vil udgøre en andel på mere end 1 procent af den samlede udvaskning fra oplandet. I henhold til de ovenfor beskrevne afskæringskriterier vil det ansøgte herefter ikke i sig selv have en skadevirkning på det aktuelle Natura 2000-område.

Samlet set vurderer Ikast-Brande Kommune, at udvaskningen af næringsstoffer fra husdyrbrugets udbringningsarealer vil være af så begrænset omfang, at bidraget herfra ikke i sig selv kan påvirke Natura 2000-vandområdet Ringkøbing Fjord væsentligt, hvorfor der ikke stilles vilkår til det ansøgte vedrørende nitratudvaskning, der skærper de generelle krav.

Påvirkning af Ringkøbing Fjord med kvælstof fra bedriften i sammenhæng med andre planer og projekter (kumulation)

En vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet for nitratudvaskningen til overfladevande, som er fastlagt i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*, er, at den samlede husdyrproduktion i Danmark ikke forventes at stige, men vil blive samlet på større, men færre husdyrbrug.

Selv om den samlede husdyrproduktion ikke stiger, foregår strukturudviklingen mod færre, men større husdyrbrug ikke nødvendigvis ensartet i hele landet. I nogle oplande kan der således godt være en udvikling, hvor der etableres og udvides husdyrbrug, som overstiger kapaciteten af de brug, der nedlægges. Det vil i givet fald betyde, at antallet af dyreenheder i oplandet stiger og dermed også, at nitratudvaskningen som følge af husdyrproduktionen – alt andet lige – stiger i det aktuelle opland. Tilsvarende vil der i andre oplande være faldende nitratudvaskning som følge af en faldende husdyrproduktion.

Husdyrholdet i oplandet til Ringkøbing Fjord

Husdyrholdet i oplandet til Ringkøbing Fjord er, ifølge Miljøstyrelsens seneste opgørelse af udviklingen i husdyrholdet i oplande, steget fra 235.946 (2007) til 251.354 (2015) – en stigning på mere end en procent siden 2007. På trods af stigningen, kan godkendelsen – i henhold til Natur- og Miljøklagenævnets nuværende praksis – gives, såfremt nitratudvaskningen fra udbringningsarealerne, beliggende i det pågældende opland ikke overstiger, hvad der svarer til udvaskningen fra et handelsgødet planteavlsbrug. Med en reduktion af nitratudvaskningen til niveauet for et planteavlsbrug menes, at udvaskningen nedbringes til et niveau, hvor der på den pågældende bedrift anvendes et planteavlssædskifte (S1-sædskifte på lerjord og S3-sædskifte på sandjord) og kun gødes med handelsgødning. Beregningsmæssigt gøres dette ved at fjerne al husdyrgødning samt anvende et planteavlssædskifte på alle marker i ansøgningen i IT-ansøgningssystemet.

I ansøgningen er planteavlsniveauet i det konkrete tilfælde beregnet til 79,5 kg N pr. ha pr. år. Som det ses ovenfor, giver den ansøgte drift i det konkrete tilfælde anledning til en kvælstofudvaskning, der ikke overstiger dette niveau.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at belastningen fra andre kilder, så som spildevand eller dambrug, ikke er forøget i de senere år. Spildevandsrensningen – herunder på landet – bliver løbende forbedret, og dambrugene fik tildelt en kvote for deres N-, P- og organisk stof-udledning i 1989. Der er derfor ikke, en stigning i belastningen med næringsstoffer fra disse.

Sammenfattende er det Ikast-Brande Kommunes vurdering, at udvidelsen af dyreholdet ikke vil kunne medføre en væsentlig påvirkning af Ringkøbing Fjord.

4.6.2. Fosforoverskud

Faktaboks

I henhold til *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (bilag 3)* har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der vurderes at være størst risiko for tab af fosfor til Natura 2000-vandområder, der er overbelastet med fosfor. Disse områder udgøres af dræned lerjorder og dræned eller grøftede lavbundslande beliggende i oplandene til nærmere angivne fjorde. For *dræned* eller *grøftede* udbringningsarealer beliggende på disse lavbundslande (benævnes fosforklasse 2) – samt for udbringningsarealer, der er *drænet* lerjord med et relativt højt fosfortal²⁴ (benævnes fosforklasse 1 eller 3 afhængigt af fosfortal) – skal fosforoverskuddet som udgangspunkt holdes under bestemte niveauer. Dette indebærer blandt andet, at fosforoverskuddet – uanset fosfortal – maksimalt må være 2 kg P/ha/år inden for arealer omfattet af fosforklasse 2. Lavbundsarealer er dog ikke omfattet af kravet, hvis det er dokumenteret ved jordbundsanalyser, at jern-fosforforholdet (FeBD:PBD-molforholdet²⁵) er over 20. Jordbundsanalyserne vedrørende jern-fosforforholdet skal være udført af en uvildig instans.

Ingen af udbringningsarealerne ligger i områder, der er kategoriseret som fosforklasse 1, 2 eller 3.

Få af de ejede og forpagtede udbringningsarealer har "klatvise" registreringer af lavbund, men ingen af arealerne er dræned.

Da der er tale om små "klatvise" registreringer af lavbund, og da det generelle beskyttelsesniveau med hensyn til fosforoverskud, jävnfør beregninger i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk,

²⁴ Fosfortallet (Pt) fremkommer ved en bestemt analysemetode, som giver et udtryk for dyrkningsjordens indhold af fosfor, som umiddelbart kan optages af plantevæksten. En enhed i fosfortal svarer til 1 mg fosfor pr. 100 g jord og til ca. 25 kg fosfor pr. ha.

²⁵ FeBD:PBD-molforholdet: Forholdet mellem den del af jordens indhold af jern (Fe) og fosfor (P), der med en bestemt analysemetode kan ekstraheres fra jorden med stoffet bicarbonat-dithionit (BD).

er overholdet, er der ikke fra Ikast-Brande Kommunes side stillet yderligere vilkår til udbringningsarealerne i forhold til fosforoverskud.

Fosforoverskuddet vil tilføres jordpuljen og på sigt medvirke til, at jordens fosfortal vil stige. En sådan forøgelse af fosforindholdet i jordpuljen vil alt andet lige kunne medføre større risiko for tab af fosfor fra særligt sårbare arealer. Ikast-Brande Kommune vurderer dog i den forbindelse, at opfyldelsen af det generelle beskyttelsesniveau og efterlevelsen af de generelle regler i *Husdyrgødningens bekendtgørelsen* om udbringning af husdyrgødning, er tilstrækkelige til at mindske risikoen for tab af fosfor til overfladevand.

4.6.3. Gældende målsætninger

De miljømæssige aspekter omkring vandløb og søer bliver reguleret gennem *Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster* og *Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter*.

Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster fastsætter konkrete miljømål for de enkelte vandløb og søer. Som hovedregel er miljømålet "god tilstand". For at opnå en god tilstand kræves det, at både den økologiske og den kemiske tilstand er god.

Målsætningen for vandløb er som hovedregel en god kemisk tilstand. I forhold til den økologiske målsætning skelner man mellem en høj og en god tilstand. Miljømålet for økologisk tilstand i vandløb fastsættes ud fra smådyrsfaunaen. Smådyrsfaunaen bedømmes ved hjælp af Dansk Vandløbs-Fauna-Indeks (DVFI). Tilstanden angives i faunaklasser på en skala fra 1 til 7, hvor 7 er den bedste og 1 er den dårligste tilstand. For de fleste vandløb er kravet om god økologisk tilstand sat til faunaklasse 5 eller 6, og kravet om høj økologisk tilstand sat til faunaklasse 7.

Målsætningen for søer er ligeledes som hovedregel en god kemisk tilstand. Tilsvarende vandløb er den økologiske målsætning opdelt i en høj og en god tilstand. Miljømålet for økologisk tilstand er sat ud fra klorofyl a-koncentrationen²⁶ i søerne. Grænseværdierne for klorofylindholdet afhænger af søtyperne.

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvander til Skjern Å, som løber ud i Ringkøbing Fjord.

Udbringningsarealerne ligger i nærheden af Fjederholt Å, som er målsat god økologisk tilstand og faunaklasse 6. Begge var opnået ved sidste opgørelse.

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i umiddelbar nærhed af søer, som er særskilt målsatte, jævnfør Statens Vandplaner.

Kommunens samlede vurdering i forhold til overfladevand

De Vandområde- og Natura 2000-planer, der er vedtaget på baggrund af *Miljømålsloven* for planperioden frem til 2021, giver ikke anledning til ændringer i administrationsgrundlaget for afgørelser efter husdyrlovgivningen. Det aktuelle projekt er således som udgangspunkt vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*. Disse generelle beskyttelsesniveauer med hensyn til kvælstofudvaskning og fosforoverskud vil ifølge ansøgningen med tilhørende beregninger være overholdt.

²⁶ Klorofyl a er det mængdemæssigt vigtigste pigment i de mikroskopiske planter (planteplankton), der svæver i søvandet.

I henhold til de arealudpegninger, der lægges til grund for beregningsmodellerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk, vil mere end 75 % af det udvaskede kvælstof fra de områder, som husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i, angiveligt blive reduceret og fjernet fra det udvaskende vand, inden dette når ud til fjorden. I kraft af den relativt store afstand mellem udbringningsarealerne og fjorden må det betragtes som sandsynligt, at den væsentligste del af kvælstoffet reduceres på vandets vej til fjorden.

Eventuel diffus afstrømning og tab af næringsstoffer fra udbringningsarealerne til vandløb vil formentlig ikke have væsentlig negativ indvirkning på de pågældende vandløb, idet næringsstoffer som kvælstof og fosfor på uorganisk bundet form normalt ikke har væsentlig betydning for de biologiske forhold i vandløb.

Alle udbringningsarealer udgøres af sandjorde og ligger i relativt fladt terræn uden væsentlig risiko for erosion og overfladeafstrømning til vandløb og grøfter.

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste om udbringningsarealernes beliggenhed, tildeling af husdyrgødning, gødningssammensætning, sædskifte m.v.:

- at der ikke vil være væsentlig risiko for erosion og overfladeafstrømning fra udbringningsarealerne til vandløb og grøfter
- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende, generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – drives således, at påvirkningen af overfladevand fra udbringningsarealerne vil ligge på et acceptabelt niveau
- at gennemførelse af projektet og den fremtidige drift af husdyrbruget ikke vil medføre forringelser af den nuværende miljøtilstand af overfladevand
- at husdyrbruget ikke i sig selv vil være en hindring for, at målsætningerne for de pågældende overfladevandes tilstande nås og opretholdes.

4.7. Natur

Faktaboks

I Kommuneplan 2013-2025 for Ikast-Brande Kommune er der fastsat mål for naturen i kommunen. Planlægningen af det åbne land er en afvejning mellem benyttelse og beskyttelse. Kommunen skal derfor fastsætte niveauet for naturbeskyttelsen. Den skal som minimum være i overensstemmelse med EU's naturbeskyttelsesdirektiver, internationale naturbeskyttelseskonventioner og den nationale lovgivning.

I Kommuneplan 2013-2025 er der udpeget "naturområder", som udgør den vigtigste natur i Ikast-Brande Kommune.

De vigtigste naturområder er områder, som er beskyttede efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3 og målsat i klasse I og II – jævnfør kommunens naturmålsætningsværktøj – samt kommunens Natura 2000-områder.

De vigtigste naturområder er typisk naturområder, som rummer sjældne arter, sjældne naturtyper eller naturtyper, som udgør et vigtigt element som kildeområde for dyr og planter i kommunens netværk af spredningsveje for dyr og planter.

4.7.1. Beskyttede naturtyper

Enkelte af udbringningsarealerne grænser op til arealer, der er registreret som beskyttede efter § 3 i *Naturbeskyttelsesloven* - se kortbilag D.

Se endvidere afsnit 2.5.1. Ammoniak og natur.

Der findes ikke beskyttede naturtyper på udbringningsarealerne, som er omfattet af kategori 1-natur, jævnfør § 7 i *Husdyrgodkendelsesloven* se kortbilag D.

Gældende for alle udbringningsarealerne er, at de har været dyrket i en årrække og der sker ingen ændringer i forbindelse med miljøgodkendelsen af arealerne.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste, at driften af udbringningsarealerne – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler – ikke vil påvirke områdets naturarealer i væsentlig grad.

4.7.2. Natura 2000-områder

Faktaboks

EU har udpeget naturområder, som er særligt værdifulde, set i et europæisk perspektiv. Områderne kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat- og fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Såfremt marker er helt eller delvist beliggende indenfor habitatafgrænsningerne skal visse ændringer i dyrknings- og/eller gødskningsintensiteten anmeldes til den kommune, hvori marken er beliggende.

Det nærmeste Natura 2000-område – Harrild Hede, Ulvemosen og heder i Nørlund Plantage (habitatområde H64) ligger mere end 2,75 km øst fra ejendommens udbringningsarealer.

Hele ejendommens areal ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord, der delvist er udpeget som Natura 2000-område. Ejendommen har således ingen udbringningsarealer beliggende inden for Natura 2000-områder, men udbringningsarealerne afvander til Natura 2000-området i Ringkøbing Fjord.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, og i forlængelse af vurderingen i afsnit 2.5. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager og afsnit 4.6. Overfladevand:

- at driften af udbringningsarealerne ikke i sig selv vil indebære en væsentlig negativ indvirkning på Natura 2000-områder
- at driften af udbringningsarealerne ikke i sig selv vil være en hindring for, at målsætningerne for de pågældende Natura 2000-områders tilstande nås og opretholdes.
- at udvidelsen af husdyrbrugets produktion overordnet betragtet ikke nødvendigvis medfører en øget husdyrproduktion og en øget miljøpåvirkning i regionen, idet strukturudviklingen går mod færre, men større bedrifter. Den kumulerede, regionale effekt af husdyrbrugets udvidelse og

andre bedrífers udvidelser og deres øgede miljøpåvirkning vil formentlig samlet set – helt eller delvist – blive modvirket af en nedgang i husdyrproduktionen på andre bedrífers.

4.7.3. Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV-arter)

Faktaboks

Af EF-habitatdirektivets²⁷ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

Kun en del af de arter, der er anført i bilag IV, findes i regionen, men blandt andet Sydflagermus, Odder, Markfirben, Spidssnudet Frø og Ulv vil formentlig i et vist omfang kunne træffes på eller ved ejendommens udbringningsarealer.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, er almindeligt omdriftsareal, og at inddragelsen til bebyggelse ikke vil påvirke bilag IV-arter væsentligt
- at der i forbindelse med projektets gennemførelse/driften af udbringningsarealerne ikke vil ske ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for bilag IV-arters trivsel
- at driften af husdyrbruget/udbringningsarealerne samlet set ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a), samt ikke vil medføre ødelæggelse af livsstadier af de plantearter, som er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra b).

5. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning

Faktaboks

En landbrugsbedrift bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

Miljøstyrelsen har oprindeligt valgt ikke at fokusere på markteknik i de tidligere BAT-byggeblade, idet forbedrede metoder i dansk landbrug og generel lovgivning på området vurderes at medføre, at den bedste tilgængelige teknik generelt bliver anvendt. Dette afspejler sig også i Miljøstyrelsens senest udarbejdede Teknologiblade på området.

5.1. BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning

Ansøgers BAT-redegørelse

²⁷ EF-habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (med senere ændringer)).

Ingen ændringer i forhold til hvad der er beskrevet i miljøgodkendelsen af 27. november 2012.

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at bedriften samlet set, ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type brug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik til udbringning af husdyrgødning med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

6. Landskabelige og kulturhistoriske værdier

Husdyrbrugets beliggenhed skal vurderes i forhold til forskellige landskabsmæssige og kulturhistoriske udpegninger og beskyttelseshensyn i kommuneplanen (www.kommuneplan.ikast-brande.dk), fredninger og generel lovgivning. Det vil sige i forhold til: relevante bygge- og beskyttelseslinjer, fredede fortidsminder, beskyttede sten- og jorddiger, fredede områder samt landskabelige og kulturhistoriske værdier.

6.1. Landskabelige værdier

Bevaringsværdige landskaber

Landskaberne i Ikast-Brande Kommune er meget varierede med forskellige landskabelige værdier. Fra det kuperede dal-landskab øst for den jyske højderyg til det flade slettelandskab med heder og plantager vest for højderyggen. De bevaringsværdige landskaber i kommunen er udpeget i kommuneplanen ud fra forskellige grundlag, hvorfor tiltagene for at beskytte dem ikke er ens.

I Kommuneplan 2013 – 2025 for Ikast-Brande Kommune er der udpeget bevaringsværdige landskaber, hvor der er tale om både "værdifulde landskaber" og "uforstyrrede landskaber", som i nogle områder er sammenfaldende.

I kommuneplanen er der foretaget en afvejning af landskabsinteresserne i hele kommunen. Det betyder, at det er de vigtigste landskabelige bevaringsværdier i kommunen, der skal bevares og beskyttes. Det vil sige de landskaber, der i kraft af dramatik, mangfoldighed eller monoton besidder en særlig fortællerværdi, æstetisk værdi og/eller rekreativ værdi.

De "*værdifulde landskaber*" er landskaber, som rummer en stor fortællerværdi, eksempelvis: ådalene i de store åsystemer med deres søer og dalstrøg, bakkeøerne på smeltevandssletterne samt hederne og plantagerne. I de værdifulde landskaber kan man ofte aflæse, hvordan landskabet er skabt, for eksempel er Søhøjlandet mod øst stærkt præget af den seneste istid, isens bevægelser og isens afsmeltning.

De "*uforstyrrede landskaber*" er landskaber, som generelt er almindelige, sammenhængende landskabsområder i det åbne land og er præget af landbrug, skovbrug, mindre landsbyer, bebyggelser og småveje m.m., spredt i landskabet. At landskabet er uforstyrret betyder, at landskabet som udgangspunkt ikke er visuelt og støjmæssigt påvirket af større tekniske anlæg som eksempelvis større el-ledningsnet, veje, større produktionsanlæg, vindmøller, master og større by- og sommerhusområder.

Geologiske værdier

I Kommuneplan 2013 – 2025 for Ikast-Brande Kommune er der udpeget "*geologiske bevaringsværdier*".

Geologiske værdier omfatter lag i jorden – også kaldet profiler – eller sammenhængende landskabsformer. De har betydning for forskning, undervisning og fortællingen om landskabets tilblivelse.

Det er derfor vigtigt, at der er adgang til de geologiske værdier, og at de ikke bliver sløret af beplantning, byggeri og andre former for anlæg.

De fleste geologiske værdier indeholder betydelige fortællinger om en egn natur og kultur. Ikast-Brande Kommune rummer fortællingen om, hvordan isen formede det jyske landskab. Fra det kuperede morænelandskab i øst omkring Nørre Snede til den flade og let skrånende smeltevandslette med spredte bakkeøer og brede ådale, der strækker sig mod nord og vest.

Husdyrbruget ligger uden for ovennævnte landskabelige udpegninger.

Husdyrbruget anlæg ligger indenfor en skovbyggelinje, men da byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt, kræver det ikke en dispensation her fra.

Ejendommen ligger udenfor øvrige relevante bygge- og beskyttelseslinier .

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at gennemførelse af projektet – og driften af husdyrbruget i øvrigt – ikke vil medføre væsentlige landskabelige ændringer i forhold til den eksisterende tilstand.

6.2. Kulturhistoriske værdier

Faktaboks

Landskabet i Ikast-Brande Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor værdi for formidlingen af og betydningen for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener en særlig beskyttelse.

Ikast-Brande Kommune er ikke præget af værdifuld bygningskultur, her findes ingen købstæder, slotte eller herregårde. Her er det jorden og infrastrukturen, der har skabt vores værdifulde kulturhistoriske spor. Det er historien om, hvordan mennesket opdyrkede heden og udnyttede jordens ressourcer til overlevelse, og historien om hvordan jernbanen og Hærvejen har skåret sig gennem landskabet og dannet grundlaget for byerne.

I Kommuneplan 2013-2025 for Ikast-Brande Kommune er der udpeget kulturhistoriske værdier, hvor der er tale om både *”værdifulde kulturmiljøer”* og *”kulturhistoriske bevaringsværdier”*. Der er foretaget en afvejning af de kulturhistoriske interesser i hele kommunen. Det betyder, at det er de vigtigste kulturhistoriske værdier i kommunen, der skal bevares og beskyttes.

De *”værdifulde kulturmiljøer”* er typisk større eller mindre områder, der eksempelvis afspejler: en bestemt tidsepoke eller en landsbytype, et område med en koncentration af fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund eller kirker med kirkegårde og deres omgivelser.

De *”kulturhistoriske bevaringsværdier”* er typisk enkeltelementer, som mindsten og enkeltgravhøje, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg eller stendiger, alléer og levende hegn.

Udpegningen af kulturhistoriske værdier betyder ikke, at der ikke kan ske udvikling inden for eller umiddelbart uden for de udpegede områder. Det skal dog sikres, at udviklingen sker med viden om og under hensyntagen til de kulturhistoriske værdier, så det undgås, at de kulturhistoriske elementer og spor går tabt eller bliver forringet.

Jævnfør Kommuneplan 2013 – 2025 for Ikast-Brande Kommune, skal det undgås, at nyt byggeri, anlæg eller ændringer i landskabet udformes eller placeres på en måde, der forringer oplevelsen eller kvaliteten af de udpegede kulturhistoriske værdier.

Der er jævnfør Kommuneplan 2013 – 2025 for Ikast-Brande Kommune ikke udpeget "*kulturhistoriske værdier*" på husdyrbrugets arealer.

Ved mark nr. 105-0 og 105-2 er der registreret dige mod syd, som er beskyttet efter § 29 a i *Museumsloven*²⁸. Der må ikke foretages ændring af tilstanden af diget, medmindre kommunen har meddelt dispensation hertil.

Der er ikke registreret beskyttede fortidsminder i form af gravhøje eller lignende på eller ved udbringningsarealerne.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af det oplyste:

- at projektets gennemførelse på husdyrbruget ikke vil være i strid med hensynet til de kulturhistoriske interesser i området

7. Bilagsfortegnelse

Kortbilag A – Situationsplan

Kortbilag B – Oversigt over samtlige udbringningsarealer

Kortbilag C – Arealudpegninger i henhold til *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (evt. andre kommuner i særskilt kortbilag)

Kortbilag D – Arealer registreret som beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3

Bilag:

Bilag 1: Høringssvar fra Herning Kommune

Bilag 2: Gældende vilkår

²⁸ Lovbekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014 af museumsloven

Dato: 3. august 2016

Svend Bodholt Nielsen
Resenborgvej 20
7400 Herning

Miljø og Klima
Rådhuset, Torvet
7400 Herning
Tlf.: 9628 2828
Lokal 9628 8104

miksa@herning.dk
www.herning.dk

Sagsnummer:
09.17.00-P19-79-12

Kontaktperson:
Sarah Bourgeois

Dato: 03-08-2016

Udtalelse om arealer beliggende i Herning Kommune

Sagsbehandler: Sarah Bourgeois
12

Sagsnr.: 09.17.00-P19-79-

(bedes anvendt ved
henvendelse)

Svend Bodholt Nielsen har søgt Ikast-Brande Kommune om et tillæg til en § 11 miljøgodkendelse efter Husdyrloven²⁹ af husdyrbruget beliggende på Resenborgvej 20, 7400 Herning. Herning Kommune udtaler sig på den baggrund om arealer beliggende i Herning Kommune.

Det oplyste:

1. Arealet beliggende i Herning Kommune udgør 31,91 ha og betegnes mark 4-0, 5-0, 5-2, 6-0, 120-0, 121-0 og 122-0.
2. Dyretrykket er på 1,36 DE/ha
3. Arealerne er ikke drænedede
4. Arealerne dyrkes med 26 % efterafgrøder udover PD-krav

Herning Kommune stiller følgende vilkår til arealerne, der indgår i miljøgodkendelse af Resenborgvej 20, 7400 Herning og som er beliggende i Herning Kommune:

1. Der skal på husdyrbrugets udbringningsarealer være mindst 26 % ekstra efterafgrøder, ud over Plantedirektoratets til enhver tid gældende krav. De 26 % ekstra efterafgrøder kan ikke erstattes af opsparede efterafgrøder.

Herning Kommunes vurdering:

Påvirkning af grundvand

Alle udbringningsarealerne ligger udenfor nitrutfølsomt indvindingsopland, nitrutfølsomt indsatsplanområde og nitrutfølsomme områder med særlige drikkevandsinteresser. For arealer i områder med almindelige drikkevandsinteresser, vurderes de generelle landbrugsregler at være tilstrækkelige til at sikre grundvandet i disse områder.

Herning Kommune vurderer, at grundvandet er tilstrækkeligt beskyttet ved de generelle landbrugsregler.

Påvirkning af overfladevand

Referencesædskiftet

Referencesædskiftet er det sædskifte, som i forbindelse med vurdering af beskyttelsesniveauet for nitrat og fosfor anvendes som udgangspunkt. IT-systemet fastlægger et referencesædskifte for alle husdyrbrugets arealer, bortset fra arealer, der angives at have vedvarende græs pr. 1. januar 2007.

²⁹ Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv., Lovbek. 868 af 03/07 2015 med senere ændringer

For hver mark skal desuden aktivt vælges et sædskifte. Da der for udvidelsen på ejendommen er valgt samme sædskifte, som referencesædskiftet på alle marker, stilles ingen krav til sædskiftet.

Søer

Ingen af udbringningsarealerne er beliggende i oplandet til Svanholm Sø, Knudmose Sø, Fuglsang Sø, Søby Sø, Kraftsværkssøen, Gødstrup Sø, Sidetagssø M, Sunds Sø eller Søbylejet. Sunds Sø og Søby Sø er Lobelie søer beskyttet efter § 7, mens Gødstrup Sø, ifølge Herning Kommuneplan 2013-2024 er målsat som et område med naturligt og alsidigt plante og dyreliv. For de resterende søer må tilstanden ikke forringes. Derved har alle søerne et søopland, som der skal tages hensyn til.

Der er ingen vandhuller/søer på udbringningsarealerne.

Mark 122-0 ligger ved en sø. Der er ikke registreret bilag 4 arter indenfor 100 meter af søen. Endvidere skråner marken ikke mere end 6 ° ned mod søen.

Der må ikke udbringes husdyrgødning på vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede udbringningsarealer, da der er fare for afstrømning til søer.

Herning Kommune vurderer, at landbrugsdriften af udbringningsarealerne ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af relevante søer, da der ikke er risiko for overfladisk afstrømning af husdyrgødning ned mod søen/søerne.

Vandløb

Jævnfør Herning Kommuneplan 2013-2024 må vandløb ikke anvendes til formål, der hindrer fastholdelse eller opnåelse af de fastsatte målsætninger. Endvidere gældende bekendtgørelser samt retningslinjerne for vandløb mm. i Vandplaner for 2009-2015.

Ingen af udbringningsarealerne ligger ned til vandløb.

Der må ikke udbringes husdyrgødning på vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede udbringningsarealer, da der er fare for afstrømning til vandløb.

Herning Kommune vurderer, at landbrugsdriften af udbringningsarealerne ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de nævnte vandløb, da der ikke er risiko for overfladisk afstrømning af husdyrgødning ned mod vandløbene.

Nitrat

Alle udbringningsarealerne ligger uden for nitratklasse 1-3, derfor er arealerne robuste. Robustheden af arealerne vurderes ud fra, at arealerne ligger i et opland til et Natura 2000-område, der er meget sårbart over for kvælstofudvaskning. Da arealerne ligger uden for nitratklasserne, tilbageholdes mellem 76-100 % af kvælstoffet jf. sårbarhedskortet og reduktionskortet.

Herning Kommune vurderer, at det generelle beskyttelsesniveau med det stillede vilkår er tilstrækkeligt, til at sikre mod nitratudvaskning fra de oplyste udbringningsarealerne.

Påvirkning af Natura 2000-vandområder

I forbindelse med udarbejdelsen af denne arealudtalelse er det aftalt mellem Herning Kommune og Ikast-Brande Kommune, at Ikast-Brande Kommune står for at vurdere og beregne påvirkningen af Ringkøbing Fjord med kvælstof og fosfor fra udbringningsarealer beliggende i begge kommuner. Dermed har Herning Kommune ikke yderligere kommentarer til dette.

Påvirkning af natur

Spredningskorridorer

Ingen af udbringningsarealerne ligger inden for et område, der i Herning Kommuneplan 2013 – 2024 er udpeget som spredningskorridor.

Beskyttede naturtyper i forhold til kvælstof: Kategori 1 natur:

Nærmeste Natura 2000-område er Harrild Hede, nr. N75 (EF-habitatområde H64, Harrild Hede, Ulvemosen og heder i Nørlund Plantage). Området ligger ca. 4,5 km sydøst for nærmeste udbringningsareal.

Natura 2000-området er på 2.349 ha. Langt det meste af området er ejet af staten og ligger i Ikast-Brande Kommune. En mindre del af området ligger i Herning Kommune. Det store område er et naturligt næringsfattigt naturområde med oprindelig natur i form af højmoser, indlandsklitter, småsøer, nedskårne kløfter med vandløb, hængesæk og tørvelavninger i vekselvirkning med kulturlandskabselementer som tørre og våde heder, tørveskær med hængesæk, rigkær m.v. Store arealer henligger som tørre heder og vidner om kulturhistorien på stedet.

Den overordnede målsætning for området er, at området i sin helhed fremstår som et sammenhængende, varieret naturområde, der er præget af store hedeblader med indlandsklitformationer og bakkeøer på Harrild Hede og i Nørlund Plantage. Ligeledes er ådalene/bækkekløfterne landskabselementer, der rummer værdifulde, lysåbne, næringsfattige sure moser med veludviklet hængesæk og tørvelavninger. Området udgør et stort, sammenhængende naturområde med vægt på lysåbne, næringsfattige naturtyper. I tillæg til at sikre naturtyper og arter gunstig bevaringsstatus, er der fokus på at modvirke fragmentering gennem at øge arealandelen af fragmenterede naturtyper.

Harrild Hede, Ulvemosen og heder i Nørlund Plantage er udpeget som EF-habitatområde på baggrund af:

Nr.	Naturtype	Nr.	Naturtype
2320	Revling-indlandsklit	5130	Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
2330	Græs-indlandsklit	6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
3130	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden	7110	Højmose
3160	Brunvandede søer og vandhuller	7140	Hængesæk og andre kærsmfund dannet i flydende vand
3260	Vandløb med vandplanter	7150	Tørvelavning
4010	Våde dværgbuskesamfund med klokkeling	7230	Rigkær
4030	Tørre dværgbuskesamfund (heder)		
Derudover findes følgende dyrearter på lokaliteten			
1096	Bæklampret (Lampetra planeri)	1355	Odder (Lutra lutra)

Harrild Hede er A-målsat i Herning Kommuneplan 2013-2024. For A-målsatte naturområder er målet, at de bevares med deres sjældne plante- og dyreliv intakt, og der gøres en særlig indsats for at videreudvikle naturværdierne. Baggrundsbelastningen for området er på ca. 15 kg N/ha/år.

Intet af harmoniarealeret er beliggende mindre end 100 meter fra eller inden for et Natura-2000 område. Dermed er der ingen væsentlig tab af ammoniak fra udbringning af husdyrgødning fra harmoniarealeret til Natura-2000 området.

Herning Kommune vurderer, at ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning på udbringningsarealet ikke vil påvirke Harrild Hede væsentligt på grund af den lange afstand.

Beskyttede naturtyper i forhold til kvælstof: Kategori 2 og 3 natur:

Der er ikke registreret § 3 naturområder indenfor udbringningsarealerne.

Ved udbringning af gylle kan der konstateres påvirkning af nærliggende arealer på op til 1 kg N/ha/år indenfor 10 meter fra markkant som følge af afdrift. Nogle af udbringningsarealerne ligger op til beskyttet natur. Det anbefales derfor, at udbringning af gylle ikke sker i vejr med risiko for afdrift.

Markerne var dyrkede i nudrift. Der vil således ikke ske en intensivering af gødningstryk på markerne op til naturarealerne. De generelle regler vurderes på den baggrund at være sikkerhed nok i forhold til beskyttelse mod tilstandsændringer på de nærværende liggende naturarealer.

Ammoniakfølsom skov

Udbringningsarealerne ligger mere end 100 meter fra nærmeste potentielt ammoniakfølsomme skov og egekrat. Dermed har driften af arealerne minimal betydning for skoven/egekrattet.

Herning Kommune vurderer på den baggrund, at de generelle regler at være sikkerhed nok i forhold til beskyttelse mod tilstandsændringer på de nærværende liggende naturarealer.

Påvirkning af bilag IV-arter, rødlistearter mv.

Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

Af EF-habitatdirektivets³⁰ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden eller udenfor et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder. For plantearterne er der blandt andet forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Da udbringningsarealerne tidligere har været anvendt til landbrugsdrift og dermed ikke indebærer opdyrkning af ekstensivt dyrkede udbringningsarealer, vil landbrugsdriften af disse arealer i ansøgt drift ikke have en væsentlig negativ påvirkning af Bilag IV-arter.

Herning Kommune vurderer, at lovlig håndtering af husdyrgødning inden for udbringningsarealerne ikke vil have en væsentlig negativ effekt på de beskyttede arter.

Påvirkning af kulturmiljø

Kulturhistoriske spor

Landskabet i Herning Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor værdi for formidlingen af og betydningen for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener en særlig beskyttelse.

De kulturhistoriske værdier kan både omfatte enkeltstående elementer og hele kulturmiljøer, som f.eks. kirker, kirkegårde og deres omgivelser, fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg, sten- og jorddiger, alléer og levende hegn samt kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype. Kommuneplanens udpegning fremhæver de særligt værdifulde kulturhistoriske træk i kommunen. Der er i Herning Kommune udpeget "særlig værdifulde kulturmiljøer", "kulturmiljøer" mm.

I nedenstående afsnit vil udbringningsarealernes beliggenhed blive gennemgået i forhold til de udpegninger af kulturmiljø, fredninger mm., der er registreret i området.

Udbringningsarealerne er ikke beliggende indenfor eller i nærheden af:

- Fredede fortidsminder
- Beskyttede diger
- Fredede områder

Med venlig hilsen

³⁰ EF-habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (med senere ændringer)).

Sarah Bourgeois
Miljømedarbejder, Herning Kommune
Direkte tlf. nr.: 9628 8104
Mail: miksa@herning.dk

Bilag 2:

Gældende vilkår:

1. Generelle vilkår

- 1.1. Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med det, der er beskrevet i ansøgningen og i miljøgodkendelsen med tilhørende bilag.
- 1.2. Eventuelle ændringer i ejerforhold – og/eller i hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift – skal meddeles til Ikast-Brande Kommune.
- 1.3. Husdyrbruget skal aktiv arbejde for at blive en virksomhed, der er på forkant i miljøarbejdet³¹. Husdyrbruget skal således som minimum have procedurer for korrigerende handlinger ved eventuel overskridelse af generelle miljøregler, og af miljøgodkendelsens vilkår. Disse procedurer kan helt eller delvist være formuleret i en beredskabsplan – jævnfør vilkår 1.4.
- 1.4. Der skal forefindes en til enhver tid opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det omgivende miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Beredskabsplanen skal være udarbejdet senest 1. juli 2013, og indeholde en målfast afløbsplan.
- 1.5. Husdyrbruget skal på Ikast-Brande Kommunes forlangende fremvise dokumentation for størrelsen af den årlige husdyrproduktion, i form af f.eks. gødningsregnskaber, slagteriafregninger og/eller besætningslister.

2. Vilkår med hensyn til begrænsning af ammoniak- og lugtpåvirkning:

- 2.1. Gødningsrenderne i de to nye haller skal være minimum 36 cm bredde.
- 2.2. *Erstattet af vilkår C.2.*
- 2.3. Husdyrbrugets interne færdselsarealer skal dagligt renholdes ved opsamling af eventuelt foder- og gødningsspild.

³¹ Se miljøstyrelsens vejledning nr. 6 fra 2004 om differentieret miljøtilsyn (<http://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2004/87-7614-494-1/pdf/87-7614-494-1.pdf>). I denne vejledning beskrives det, hvordan en virksomhed kan bringe sig på forkant i miljøarbejdet.

- 2.4. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, som vurderes at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

3. Vilkår med hensyn til skadedyr:

- 3.1. Der skal på ejendommen foretages en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger svarende til de til enhver tid gældende retningslinier fra Statens Skadedyrslaboratorium.

4. Vilkår med hensyn til begrænsning af støj:

- 4.1. Såfremt Ikast-Brande Kommune modtager klager over støj fra husdyrbruget med tilknyttede aktiviteter, og kommunen vurderer, at der er tale om væsentlige støjgener, skal der indsendes dokumentation for overholdelse af nedenstående støjkrav. Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau må ikke overstige følgende værdier ved nabobeboelser:

Dag	Tidspunkt	Støjniveau
Mandag - fredag	kl. 7 - 18	55 dB(A) ³²
Lørdag	kl. 7 - 14	
Mandag - fredag	kl. 18 - 22	45 dB(A)
Lørdag	kl. 14 - 22	
Søndag	kl. 7 - 22	
Alle dage	kl. 22 - 7	40 dB(A)

De anførte grænseværdier for støjbidraget regnes for overholdt, hvis de ikke overskrides af en måling eller beregning, der er midlet over en periode, som afhænger af tidspunktet på døgnet således:

For dagperioden, kl. 7⁰⁰ – 18⁰⁰ alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer,

for aftenperioden, kl. 18⁰⁰ – 22⁰⁰ alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede time, og

for natperioden, kl. 22⁰⁰ – 7⁰⁰ alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede halve time.

5. Vilkår med hensyn til udbringningsarealer:

- 5.1. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de udbringningsarealer, som fremgår af kortbilag B (omdøbes marker vil eventuelle vilkår tilknyttet driften af arealerne stadig være knyttet til netop disse arealer, uanset marknummer).

- 5.2. *Erstattes af vilkår nr. A.2.*

³² dB(A) = Decibel(A)-skalaen som internationalt bruges i forbindelse med måling af svag lyd.

6. Vilkår med hensyn til begrænsning af kvælstofudvaskning:

6.1. *Erstattes af vilkår B.1.*

6.2. *Ophæves.*

7. Vilkår med hensyn til begrænsning af fosfortab:

7.1. *Ophæves.*

8. Øvrige vilkår:

- 8.1. Jord, foder, gødning og lignende, som tabes på offentlig vej i forbindelse med husdyrbrugets drift, skal samles op senest ved arbejdets afslutning eller ved den enkelte arbejdsdags afslutning, når arbejdet strækker sig over flere dage.
- 8.2. De enkelte staldafsnit skal ved førstkommende, gennemgribende renovering, eller senest 15-20 år efter seneste renovering, indrettes svarende til den, til den tid, bedste tilgængelige teknik (BAT) til begrænsning af forurening.
- 8.3. Al vask af maskiner, redskaber og lignende, hvorfra der kan forekomme gødnings- og foderrester skal ske på et sted, hvor vaskevandet bortledes til gyllebeholder, eller på et areal med plantedække som græs eller lignende, hvor der ikke kan ske overfladeafstrømning til vandindvindingsanlæg, vandløb m.m.

9. Vilkår med hensyn til husdyrbrugets eventuelle ophør:

- 9.1. Ved eventuelt ophør af produktionen skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Beholdere til gylle etc., der er omfattet af kravet om beholderkontrol, skal gøres uanvendelige til opbevaring af gylle, m.m., hvis de afmeldes beholderkontrollen. Alt miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.

A. Vilkår med hensyn til husdyrgødning og udbringningsarealer:

- A.1. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de udbringningsarealer, som fremgår af kortbilag B (omdøbes marker vil eventuelle vilkår tilknyttet driften af arealerne stadig være knyttet til netop disse arealer, uanset marknummer).
- A.2. Udbringningsarealerne må maksimalt tilføres husdyrgødning eller anden organisk gødning i en mængde svarende til et gennemsnitligt kvælstofindhold på maksimalt 161 kg N pr. ha, hvilket på ansøgningstidspunktet svarede til 1,35 DE/ha.

B. Vilkår med hensyn til kvælstofudvaskning:

- B.1. Der skal årligt etableres efterafgrøder i 26 % af efterafgrødegrundarealet³³ ud over de til enhver tid gældende generelle regler med krav om lovpligtige efterafgrøder.
- B.2. Bedriftens samlede kvælstofnorm skal være nedsat med 3 % i forhold til den norm, der udregnes for planperioden efter de til enhver tid gældende generelle regler om gødskning og udarbejdelse af gødningsregnskab.

C. Vilkår med hensyn til anlæg:

- C.1. Gødningsrenderne i de nye haller skal være minimum 36 cm brede.
- C.2. Gødningsrenderne i alle hallerne skal tømmes 2 gange ugentligt og der må højst forløbe fire døgn mellem tømningerne.
- C.3. Der skal tilføres halm ad libitum i de nye haller.
- C.4. Proteinindholdet i fodret skal holdes på maks. 31 % OE i gennemsnit i ugerne 30-47.

³³ Efterafgrødegrundarealet: Opgøres efter den til enhver tid gældende vejledning om gødsknings- og harmoniregler fra NaturErhvervstyrelsen.

